

ELŐFIZETÉS

MELYEN:

Egy évre ..... 24 koron.
Egy hónap ..... 2 koron.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 koron.
Egy hónap ..... 3 k. 40 f.

KIDŐRTÉSEK:

6-hatásos postai sor egyszer 20 fill.
naponta közzétételénél 14 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, május 14.

Mai számunk főbb közleményei:

Vasárnap: A debreceni ország.
A képviselőház ülése.
Az elpredált hagyaték.
A magyar föld védelme.
Három új püspök.
A Dunán-ünnep.
A politikai válság.
Az Újtelep csanadizációját lezavarták.
Megrágalmazott bírók.
Leányok a színpadon.
Egy aradi sikkasztó halála.
Nihilizmus merénylet a Marosparton.
Tárcsák: Csánados tragédiák. Írta: Palásthy M.
Regény-Csanádok: Klára grófnő. Fordította:
Ritt Gyula.

A dobra került ország.

Arad, május 13.

Somogy megye átirata, melyet a mai közgyűlésen Arad város képviselőtestülete is tárgyalta, megdöbbentően világította meg a romlást és pusztulást, mely a magyarságot a nemzetközi piacra dobott hazai föld szabad vásárlása következtében fenyegeti.

Mintegy varázslattól megkapatva maradt a népes közgyűlés valamennyi tagja ülve, midőn az átirat mellőzésének kimondása, vagyis az egyszerű tudomás vétel mellett kell vala felállania.

Pedig az a világítás, mely a somogyi átiratra a rövid felszólalások kapcsán esett, nem is volt valami nagyon intenzív, mert ez a kérdés az ő igazi, teljes mivoltában valósággal kétségbeesztő, látva, hogy egy ily vitális kérdéssel foglalkoznia a kor-

mány és a törvényhozásnak még csak esze ágában sincsen.

A mit Somogy megye sürget, hogy t. i. az ország földjét csak annak honpolgára birtokolhassa, már megvan Orosz- és Oláhországban, a hol a nemzetiségi, a hitel, birtok- és mezőgazdasági viszonyok a miénkkel megfelelők azzal a különbséggel, hogy a mieink sokkal rosszabbak.

Vizsgáljuk csak ezt a dolgot kissé egy szűkebb körű szempontból. A magyar földet először az osztrák abszolútizmus, a Bach kormány kezdte árulni, midőn hegyvidékeink erdőkoszorúzták birtokaira zúdította rá a kizsákmányolásra célzó kalandor vállalkozást. Sok idegen szerencsevadász telt zsebbel tért vissza tőlünk, sokan megadták értelem-nélküli kapzsiságok árát és kockára tett pénzük árán kincsek helyett tapasztalatokat szereztek, míg a kizsákmányolt és letarolt birtokok azóta folyton csere-bere tárgyát képezik és nem fizetik ki többé meddő rögeik feltörését.

És ez a sivár helyzet talán még mindig biztatóbb, mint az a másik, mely most tárul elénk, midőn látjuk, hogy hatalmas és gazdag külföldi urak és tőkepénzesek vásárolják össze legszebb vadászterületeinket és — mintegy jelképeül annak, hogy a nemzeti vagyonból sajátították ki, elkerítik s még a turistaság számára is hozzáférhetővé teszik. Felső-Magyarország egy nagy része már idegen kézen van; a Tatra eladásra kerülő összes erdőterületeinek kész vevője a Hohenlohe

herceg, nagy része már is az övé és hogy a Csorba-tó árát, melylyel e birtokot a külföldi vásárló kezéről a földművelésügyi miniszter elütötte, kiteremtse, a mi szép pécskai erdőket is ki kell iratnia, s a földéhes alföldi parasztnak verjékét az eke alá került ártér csalóka iszapjába hullatnia.

Hogy mi lesz a hatása annak, hogy az idegenek uralmának rendelkezése alá került mind több és több vadászterület és erdő birtok, elzáratik, azt nem nehéz megjósolni, példa erre a főúri uradalmak közé ékelt, ruthénség sorsa. A körül fekvő föld népe elesik a magyar földesuraiktól eddig bérelt legelő területektől, mindig nehezebbekké lesznek megélhetésének feltételei, pusztul a marha állománya; földbirtokának terhétől könnyű szerrel megváltja a kikerekítésre törő és vásárra kész dominium s egy idő múlva már csak kivándorló zsellérek és pompás vadászterületek lesznek, akár csak Skóciában azzal a különbséggel, hogy nálunk nem honpolgárok, hanem idegenek birják azokat.

Mit mondjunk a fekete kéz aranyairól, mely a franciaországi üldözések elől most egyebek közt Magyarországra is özönlik és esetleg szintén magyar földbirtokokba fog temetkezni, amit már különben egy megyénkbeli birtok viszontagságaiban tapasztalhattunk.

Ideje, nagy ideje volna egyelőre legalább a további vásároknak gátat vetni, mert ha egyszer beköszönt az egyoldalú

Csönnes tragédiák.

Írta: Palásthy Marcell.

Valami szenzációs tragédiáról folyt a beszéd, affajta tragédiáról, amely megszaporítja az újságok példányszámát és kinpadra feszíti az olvasók idegeit.

Es a nagy eset földidzte régi esetek emlékeit. Mindenki tudott egy-egy félig elfeledett történetet s a kávéház kis fülkéjének szinte fülledt lett a levegője. Vérszag terjedt el benne, összevegyülve a fehér szivarfüsttel.

Végre aztán bekövetkezett az a nyomott csend, mikor a társaság egy része belemélyed a hallott borzalomokba, az „elbeszélők” pedig újabb történetek után kutatnak a memóriájukban.

Ekkor szólalt meg a kis pelyhedző bajszu hadnagy, egy nagy szürke füstmacskát fujva elébb, éppen mint a novellák nyugalmazott tengerészkapitányai.

— Uraim, nem azok a valódi nagy tragédiák, amelyekről az egész világ beszél. Azok az igaziak, amelyeknek egy-egy rövid híre sem jut az ellopott fülbevalóról és a leesett tót napszámosról szóló hírek között. Katonai pályámon kettőt láttam ilyet.

A társaság figyelme a fiatal tiszt felé fordult, csak az öreg kuiturmérnök, aki híres volt történeteinek kifogyhatatlanságáról, csak

az bigyesztette fel a száját és fenséges kicsinyléssel mosolygott, mintha azt mondta volna:

— Ugyan mit tudhatsz te, pupák?

A tiszt pedig beszélni kezdett:

— Az adópénztáros öcsése a mi ezredünkben szolgált, mint önkéntes. Jó fiu volt, csak egy kicsit vászonkorso színű volt az arca s ez a halványsága csak akkor váltott piros színt, ha egy piros arcu, piros ruhás leánnyal, a szép Dómann Elizettel ment végig alkonyatkor a fúttca korzóján.

Ez a leány volt a szegény fiu minden boldogsága és minden keserősége, mert a szerelméért, helyesebben azért, mert megtűrte, hogy szeresse, igen drága árt adott, eltépve azt a szívet, amely a bátyjához kötötte. Ez a szürke hivatalnok ember is rajongott e piros ruhás leányért. Ezért a közös szerelméért szakított a két testvér. Ketté vált az utjuk, mert a gyűlölet szaván nem akartak szólni egymáshoz, — elkerülték egymást.

Az önkéntes, aki párosával járt az élet napfényes útján, nem érezte az egyedülvalóságot, a szürke beamter pedig restelte sebeit a piacra vinni, begombolta a lelkét és komoran baktatott az ő magányos külváriáján.

Egy reggel lecsüngő fejével, fáradt lépéssel ballagott a beamter hivatala felé. Korán volt még, messzi a hivatalos óra kezdetétől, de ő szeretett bomenekülni a számok, a töméntelen fekete szám közé, amelyek betöltötték gondolkodását, mint a göröngyök a sírgödöröt, úgy, hogy nem

maradt benne hely az életnek. És csak az fáj, ami él.

A kerekfejű vasszögekkel kivert nehéz tölgyfakapu, amely mögött a pénztárra vigyázó katonai őrszem sétál föl s alá, be volt zárva.

Az adópénztáros megzörgette a kaput s mert nem kapott választ, ütötte, verte, döngötte. Mind hasztalan. Megrémült.

Hátha megölték az őrszemét és kirabolták a pénztárat? Minden lehet. A nehézkes, vastagfalú komor kincstári épületből, ha csata folyt is folyosóin, még akkor sem hallatszana ki egy mukkanás.

Egy pillanatig habozott még, aztán nyargalt a kaszárnya felé s bejelentette a szokatlan esetet.

A szolgálattelvő tiszt s nébány közember nyomban kivonult az adópénztárhoz. Egy baka átmászott az udvar magas kőfalán és kinyitotta a kaput.

Lábujjhegyen haladt végig a csapat a hosszú kongó folyosón és a végében, a legvégében, a pénztár küszöbén ott találták alva az őrszemét, az adópénztáros önkéntes öcsését.

A szerencsétlen fiu az ébresztő szóra zavarodottan ugrott fel s tétován, bambán nézett a tisztre és testvérbátyjára.

A tiszt erélyesen akart ráförmedni a kötelességszegő „ember”-re, de aztán visszatartotta a vad fájdalomba szinte megkövesedő arc s halkan, egész halkan mondta:

birtokviszonyok szörnyű válsága, nem lesznek amaz idegen kezen levő birtokok nemzetközi komplikációk nélkül kisajátíthatók vagy csak úgy, hogy utolsó garunkat fizetjük érte, mert vére árán a magyar többé aligha fog földet szerezhetni, ha eladta azt, a melyet ősei foglaltak.

Három új törvényjavaslat. Lukács László pénzügyminiszter hír szerint még e héten terjeszti be a *beruhásási törvényjavaslatot*, mely 240 millió korona építkezést és egyéb állami munkálatot fog elrendelni. *Plósz Sándor igazságügyminiszter* elkészült az *usoratórvény* novellájával s az erről szóló javaslat is már rövidesen a képviselőház elé kerül. Készen van továbbá a *telepítési törvényjavaslat* is. Ezt a törvényjavaslatot közelebből szintén a képviselőház elé terjesztik.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

A kik a Duna-ünnepélynek nem egészen időszerű rendezését elleneztek, azok kárörvendve tértek be ma a képviselőházba.

— Ne neked Dunaünnepély! — mondogatták. — Ez a nemezis, amiért ex lexben csinálnak fejedelmi kiválítást!

Ezt az örömet az eső okozta. Kora reggel óta csendes eső esik és az ég teljesen boros.

Mindez nem akadályozta a vidékről Budapestre érkezett közönséget abban, hogy a parlamentet meg ne tekintse. A rogyásig telt karzatokon jóformán, kizárólag vidékiek hallgatták a mai tanácskozást, amelyben Eitner Zsigmond, Reich Aladár és Pichler Győző vettek részt.

A folyosón annál élénkebb volt az élet, a melyet részben az obstrukciós hangulatok, részben a Duna-ünnepély izgalmi uraltak.

Lesz-e béke, lesz-e egyezség, kiderül-e az idő, lesz-e kiválítást, lesz-e kormányváltás és lesz-e hely a kabinetben, vagy a Duna-ünnepélyre; ime, ezek a kérdések foglalkoztatták a honatyákat.

Feilitzsch Artur báró körül egyre kisebb-nagyobb csoportok vitatkoztak a helyzet felől és Feilitzsch báró véleménye felől. — Az An-

drássyak, Tisza István gróf és többen tanácskoztak a báróval még az ülésteremben is, ahol fél egy felé élénk feltűnést keltett, hogy Széll miniszterelnök a jobboldali padosra ült és egy nagyobb csoportnak magyarázott valamit.

Förster Ottó a pad alatt tapsolni kezdett, amire a csoport széteszlett.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Széchenyi Gyula gróf és Plósz Sándor miniszterek.

Elnök fél 11 órakor megnyitja az ülést és bemutatja az irományokat.

Eszterházy Kálmán gróf jegyző jelenti, hogy Dobieczy Sándor az államvasuti tisztviselők fizetése tárgyában, Szalay László az amerikai panszlavizmus tárgyában interpellálni fognak.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter több vicinális javaslatot terjeszt be.

(A kvótabizottság.)

Eitner Zsigmond a kvótát aránytalanul magasnak tartja, a kvóta megállapítását pedig törvénytelennek. Elmondja, hogy ha ma a parlamentet kivilágítják, a külföldiek a leggazdagabb, legboldogabb országnak fogják tartani Magyarországot, holott ha tudnák, milyen szegény és milyen nagy itt a nyomor, kinevetnének minket hivalkodásunkért. Nem fogadja el a határozati javaslatot.

Reich Aladár szóba hozza a miniszterelnöknek az állami tisztviselők előtt tegnap tartott beszédét, a melyben azt mondta, hogy ha kell novemberig is némán türik az obstrukciót. Szóval — ugymond szónok — ki akarja éheztetni a kormány az ellenzéket. De erre azt feleli, hogy fognak ők tudni eleséget szerezni maguknak.

Nessi Pál: Megesszük a kormányt!

Lengyel Zoltán: Most sincs kormány.

Pozsgay: Megbukott már a kormány?!

Reich Aladár a kvótáról szól ezután. A mi gazdasági viszonyaink mellett nem fizethetünk olyan arányban, mint a hogyan a kvótát megállapították. A közös ügyek lehetetlenségeit leginkább a kvóta bizonyítja, mert a kvóta megállapításánál méltányosság soha sincs. Az osztrákok, ha jó osztrákoknak tartják magukat, a legnagyobb követeléssel állanak elő a magyarokkal szemben és a jó magyar nem fogadhatja el az osztrákok követeléseit. A király döntését kifogásolja ezután. A király ugyan Isten kegyelméből való fejedelem, de a döntést nem Isten kegyelméből gyakorolja, hanem tanácsosai véleménye alapján. (Derűtség.) A kvóta döntésért tehát a kormány felelős. A kvóta javaslatot nem fogadja el, mert a deputáció kiküldését feleslegesnek tartja. Az áldatlan közös

viszonyt Ausztriával fel kell bontani, mert egy életerős nemzet nem áldozhatja fel magát.

Pichler Győző nemcsak, hogy meg nem szavazza a javaslatot, de a küldöttség választásában sem vesz részt pártja régi határozatánál fogva. A passzív rezisztenciával tüntet pártja minden közös ügy ellen, a melyek ugyanis az ország elzűllésére vezetnek. A helyzetet akarja megvilágítani és a horvát viszonyokból kiindulva, oda lyukad ki, hogy a nemzetiségek lázongának ellenünk, viszont az egykor intranzigens nemzeti pártnak a szabadelvűpártba való bevonulásával a kormánypárt abban mutatta ki erejét, hogy a magasabb kvótát megszavazta. A függetlenségi párt és Apponyi, valamint társai között az a különbség, hogy míg Apponyi memorandumában klasszifikált, ők nem klasszifikáltak, hanem valamit követelnek a nemzet számára. (Tetszés a szélbalon.)

Holló Lajos: De nem adnak! Soha! Soha!

Pichler Győző: Odaát azt mondják: lassan, lassan, a Holló pedig azt mondja: soha! soha! (Derűtség.)

Pozsgay: Fejérváry a vén holló!

Pichler Győző: A kormány nem lehet a passzív rezisztencia álláspontján, ezen az állásponton csak az ellenzék lehet, a kormánytól helyesebb lett volna az a határozat, hogy összetöri a függetlenségi pártot!

Kubik: Ezt megtenné a miniszterelnök, de tudja, hogy nincs igaza!

Széll Kálmán miniszterelnök: Önöknek nincs igazuk!

Pichler szerint a kormány passzív rezisztenciával nem kormányozhat, hanem le kell mondani!

Kubik: Ugy van! Mondjon le!

Felkiáltások: Mondjon le a kormány!

(A bán nyilatkozata.)

Pichler Győző tovább beszél és a kvóta ellen érvel.

Felolvassa a N. P. Journalból Khuen-Héderváry gróf horvát bán nyilatkozatát, a mely szerint a horvát zavargás az obstrukcióval van összefüggésben és a helyzet tisztázásával ér véget a zavargás.

Ezt a támadást a legélesebben visszautasítja, (Tetszés.) mert ezzel bebizonyult, hogy ha nemzeti követelésekkel állunk elő, akkor Horvátország az ellen demonstrálhat és bennünket küzdelmünkben megakadályozhat. Nem fogadja el a javaslatot.

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után rövid házszabály vita következett, a melynek keretében a holnapi napirendet állapították meg.

(A vasuti tisztviselők fizetése.)

Dobieczy Sándor a Magyar Államvasutak tisztviselőinek fizetésrendezése ügyében interpellálta a kereskedelmi minisztert.

— Tudja, szerencsétlen, hogy ez hat hónapi börtön és vége az önkéntességnek?

Az önkéntes pedig gunyosan hajlott meg a bátyja előtt:

— Köszööm, testvér, ezt a kis szivességet — az Eliz nevében is.

Fegyverét lekapva válláról, földnek támaszkodott a puskágyát s a másfél arasznyi csillogó szuronypengébe belédült.

A fegyver és a vérző ember végigterült a folyosó kövezetén.

Senki sem hitte el a szürke hivatalnoknak, hogy nem szántszándékkal ölte meg az öcscsét.

A másik történet?

Az olyan egyszerű, olyan rövid, hogy elmondani is alig merem. Olyan kevesen értitek majd meg.

Egy eperfáról van szó, meg egy öreg parasztról, aki kivágta az eperfát. Hogy értették azt meg, hogy egy eperfa kivágása lehet akkora tragédia, mintha a császár eldobja a koronáját, a tőzsér tűzbe veti millióit egy érzésért és kell is hozzá akkora hősiség?

A poros katonacsapat ott állt a nyári rekkenőn a porban uszó falu utcáján. A kapitány kiadta parancsban a szigorú tilalmat, hogy egyetlen gyümölcsöt se merjen letépni senki, mert akit rajtaérnek, azt kiközteti.

A kapitány ezzel betért a vendéglőbe egy pohár savanyu lengyelsörre, a legények pedig elszéledtek a zaupfődales házakba.

A kapitány egy félóra mulva „csizet fogott” a Garbó Péter uram kis kertjének az eperfáján. Hasztalan bizonykodott az öreg, hogy ő maga kínálta meg a szomjas hadfit az eper hüslévű gyümölcsével, a kapitány ur nem ismert tréfát, s hogy exemplumot adjon, az eperfán fogott csizet, tambur kis Péter II. öt perc mulva úgy ki volt kötve ugyanahhoz az eperfához, mint a pinty.

A kapitány ur odaállított a delikvens mellé egy frajtert őrzőnek, a legénységet elparancsolta a kert tájékaról, megnézte az óráját, azzal visszaballagott a korcsmába még egy pohár sörre.

Eleinte birta a dicsőséget tambur Kis Péter II., sőt még tréfált is Garbó Péter urammal, aki elképedve nézte az eszterháj alól a komisz mulatságot:

— Látja-e, gazduram, így lesz kommandóra a terített asztalból akasztófa.

— Látom, Krisztusa ne legyenék. Aztán soká bírod-e, öcsém?

— Amíg a kötél bírja.

Erősen tüzelt azonban a nap s a kikötött legény arca vöröslött, majd elkékült, mint a bakacsin. Eleinte nyüzsgött és káromkodott közbe, de az első óra vége felé már előrekonyult verítékben fürdő feje s az örködő frajter egy rocska vízzel könyörült meg rajta. Végig locsolta az elaláló embert.

Garbó Péter uram elszörnyülködve látta, hogy a kis kertjének egyetlen fájához kötözött ember ugyancsak csehül van s hogy félig sem

tréfa az eset, előrebátorkodott az eszterháj aló, s meginstálta a frajter urat.

— Ugyan — könyörgöm — nem lehetne ezen a dolgon segíteni?

— A parancs, parancs. Még egy órát lógni fog a Péter.

Kis Péter II. újra nyögni kezdett, de olyan halálos kinosan, mint az állat, ha nagyon gyöttrik.

Az öreg besietett a házba s a tűzhely mellől felkapta a fejszét.

— Mit csinál kend, apjuk?

— Kivágom az eperfát.

Az anyjuk óbogató sirásba kezdett, mintha a fiát vinnék katonának.

— Jaj! kivágja kend a szép eperfánkat. Kigyelmed ültette, kigyelmed oltotta. Jaj de pusztá lesz a kertünk, én egyetlen szép fám, én édes híves eperfám!

Az öreg pedig nyugtatólag szólott:

— Nyugodhassék már, anyjuk. Igaz, hogy fánk egy van, de Istenem is van egy. Anélkül megleszünk holtig, e nélkül bajosan.

Es mert a gyöttrődő fiu kötelét el nem rághatta, kivágta egyetlen eperfáját, amit ő ültetett, amit ő oltott, ami öreg lelkének egyetlen gyönyörűsége, tenyérsnyi kertjének egyetlen ékessége volt.

Mikor kidült a fa recsecsnéssel, nyakába borult az asszonyának és már nem csitította zokogó sirását.

Láng Lajos kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy e kérdésben ezután két fontos elvi kijelentést tehet. Először, hogy tekintetbe veszi a kvalifikációnélküliség és nem kvalifikációnélküliség szolgálatakat, a második, hogy gondoskodni fog, hogy a fizetésjavítás a kinevezési körökben *automatica bekövetkezzen*.

A választ tudomásul vették.

Kelemen Béla a csongrádi munkáviszonyok ügyében interpellált. Az interpellációt kiadták a földmívelési miniszternek.

Az elprédált hagyaték.

(A makói Kriván-ügy.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Makó, május 13.

A közvéleményt élénken foglalkoztatta a makói Kriván-hagyaték ügye. A hagyatékot állítólag a csanádmezei árvaszék hiányos ellenőrzése folytán, a gyám oly könnyelműen kezelte, hogy a kiskorúak nemcsak az egész vagyontól estek el, de nagymérvű adósság maradt rájuk. Ezzel az ügygyel foglalkozott ma heves vita kíséretében Csanádmezei közigazgatása. A vita során az alispán azt is indítványozta, hogy a hagyaték ügye miatt indítsanak fegyelmi vizsgálatot az árvaszék ellen, de ezt az indítványt mellőzték.

Az ülésnek ezen részéről makói levelezőnk a következőket írja:

Csanádmezei közigazgatási bizottsága legutóbbi ülésén Návay alispán indítványára felhívta a megyei árvaszéket, hogy a palotai Kriván-féle hagyaték ügyében erre az ülésre be-terjessze jelentését.

Farkas László árvaszéki elnök ma aztán be is terjesztette a jelentését. Ennek az ügynek az előzményei eléggé ismeretesek. Kriván Dénes volt makói ügyvéd, püspöki uradalmi ügyész, Csanádpalotán halt meg. Maradt valami vagyona, de a hagyaték ügye roppant zavaros volt, a hitelezők száma is egész légiót tett ki. A gyermekek gyámja özv. Kriván Dénesné lett, aki nemcsak nem rendezte az adósságokat, de furcsa gazdálkodásával még zavarokat is csinált, úgy, hogy aztán mikor érlelyes rendezésre került a sor, nemcsak eluszott a hagyaték, de még fizetetlen adósság is maradt vagy 20.000 korona.

Az árvaszéket ezekért aztán könnyelműséggel, gondatlansággal vádolták s többen az aradi Kriván-esthez hasonlították ezt az esetet.

Az árvaszék jelentése nyújt mindezekről hű képet s minden egyes tételt okmányokkal igazol, amelyek igazolják azt is, hogy az árvaszék korrektül, jóhiszeműleg járt el. Egy azonban még mindig nincs tisztázva, az t. i., hogy későn lett felvéve a leltár s kérdés lehet, nem-e érte ebből károsodás a kiskorúakat.

Návay Lajos dr. alispán kijelenti, hogy az okmányokkal igazolt jelentés és számadás kétségtelenné teszi az árvaszék jóhiszeműségét, de az árvaszéknek a saját reputációja érdekében tisztán kell állani minden tekintetben és mindenki előtt, ez okból indítványozza, hogy a leltár ügye miatt az *árvaszék ellen fegyelmi megelődő vizsgálatot rendeljen el a bizottság*, s ezen az uton tisztázzák ennek az ügynek ez a része is.

Farkas László árvaszéki elnök más oldalról is megvilágítja a kérdést. A leltár kézedelmes egybeállításából a kiskorúakra kár nem származhatott, mert a vagyon kevés volt az adósságok fizetésére.

Návay alispán e tekintetben a bizottság jogász tagjaitól kér felvilágosítást.

Szentos Vidor szerint az árvaszéki elnöknek igaza van. Az árvák nem károsodhattak, ezt kizárta a hagyaték és a rá nehezedő te-

her, de még panaszos sincs ebben az ügyben, ez okból a jelentés tudomásul vételét indítványozza.

Vinekler István kir. ügyész szerint az mellékes, hogy van-e a panaszos, vagy nincs. A közvélemény sokat foglalkozott ezzel a dologgal, a kósza híreknek nem kell tápot adni, tisztázni kell a dolgot úgy, ahogy az alispán javasolja.

Dózsa Sámuel dr. tisztii főügyész mindenért a *rendszer*t hibáztatja. Meg kell vizsgálni az erre vonatkozó összes előző határozatokat, intézkedéseket. Az sem bizonyos, hogy az előző ügyész befolyt-e a dolgokba, adott-e véleményeket. Kéri, hogy az árvaszék elleni vizsgálat helyett az ide vonatkozó összes iratokat az alispán vizsgálja át.

Meskó Sándor dr. főispán is ezen a nézetten van. Harminc éven át a legrigorozusabban járt el, a legkisebb ügynél is az árvaszék. Okos intézkedéseivel vagyont gyűjtött, diszes árvaházat építtetett, most ugyszólván egy semmiségért nem lehet pellengérré állítani.

A bizottság ezután a főispán álláspontját fogadta el s az iratok átvizsgálásával Návay alispánt és Dózsa főügyészt bizta meg.

Három új püspök.

(A kinevezések a hivatalos lapban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Hosszabb idő óta nyílt titok volt, hogy a Schlauch Lőrinc halálával megüresedett nagyváradi latin szertartású püspöki széket Szemrecsányi Pál szepesi püspökkel, a nagyváradi gör. kath. püspökséget Radu Demeter dr. lugosi püspökkel s a lugosi püspökséget Hosszu Vazul dr. pápai prelátus, balázsfalvi kanonokkal fogják betölteni.

A három püspöki kinevezésre vonatkozó legfelsőbb elhatározás a hivatalos lap mai számában jelent meg s szó szerint így hangzik:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Szemrecsányi Pál szepesi r. kath. püspököt nagyváradi latin szertartású katolikus püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1908. évi május hó 10-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Radu Demeter lugosi görög szertartású katolikus püspököt nagyváradi görög szertartású katolikus püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1908. évi május hó 10-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Hosszu Vazul gyulafehérvár-fogarasi görög szertartású katolikus főszékeskáptalani kanonokot lugosi görög szertartású katolikus püspökké kinevezem.

Kelt Bécsben, 1908. évi május hó 10-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Dr. Wlassics Gyula s. k.

Az új püspökök eddigi működését az alábbi rövid kivonatban ismertetjük:

Az új nagyváradi latin szertartású püspök: Szemrecsányi Pál, tizenkét éven át kormányozta a szepesi egyházmegyét, melyhez az ország három legészakibb megyéje: Szepes, Liptó és Árva tartoznak, amelyekben tudvalevőleg legkisebb számban van képviselve a magyarság. Ellenben az ottani tót és szepesi szász nép leginkább ki van téve a nemzetellenes politikai áramlatoknak. Szemrecsányi Pál e viszonyok dacára következetesen és tapintatosan érvényt tu-

dott szerezni a magyar nemzeti politikának. Kormányzása alatt számos templomba behozták a magyar istentiszteletet, az egyházmegyei iskolákban pedig oly virágzásnak indult a magyar tanítási nyelv, hogy ma már az ifjabb nemzedék nyelvében és érzelmében megmagyarosodva kerül ki az iskolákból. Szemrecsányi Pál hazafiúi érdemelt ő felsége nemrégiben azzal is elismerte, hogy őt titkos tanácsosává nevezte ki. A nagyváradiak Szemrecsányiban nagyműveltségű, finom modoru, jótékony és áldozatkész új főpapot nyertek.

Ugyanezek a kitűnő tulajdonságok jellemzik a nagyváradi görög katolikus új püspököt, Radu Demeter dr. t is, a ki Rómában tanulta a teológiát és még egész fiatalon lett hat évvel ezelőtt lugosi püspök. A lugosi püspökség, a mellett, hogy igen nagy kiterjedésű és egyike azoknak, amelyben a legtöbb szegény plébánia van, alig 18—20 ezer korona fölött rendelkezik, melyet a püspök fizetésepen huz az állampénztárból. De Radu Demeter, az ő végtelen szerény igényei mellett, ebből a csekély jövedelméből is tudott sok helyen segíteni. Most dús gazdag püspökséget kapott, a mennyiben a nagyváradi görög püspökség évi jövedelme átlag megközelíti a hat-százezer koronát. A jólelkű, hazafias román főpapnak tehát módjában lesz, hogy jellemének egyik legkiemelkedőbb vonását, az áldozatkészséget és jótékonyt gyakorolhassa.

Hosszu Vazul dr., az ujonnan kinevezett lugosi püspök az első, akit a kormány a balázsfalvi káptalanból választott. Már 6 évvel ezelőtt is komoly jelölt számba ment, pedig akkor még csak 30 éves volt. Raduval szemben való mellőzéseért a pápa őt „pápai praelatusi” címmel tüntette ki. Különös tehetsége van az egyház adminisztrációjára. A balázsfalvi érsekség anyagi ügyeit teljesen rendbehozta, amiért őt az érsek „érseki kanonok”-ká nevezte ki, a kormány pedig megerősítette. Előkelő magyar nemesi családból származik, rokonságban van a Gajzágó-családdal is. Politikai magatartásáról annyit mondhatunk, hogy ő a kormány föltétlen híve Rómában is kiválóan szeretik. Nem régen zarándoklatot is vezetett, a mely alkalommal a pápa és Rampolla külön kihallgatáson is fogadták. A lugosi egyházmegye Hosszuban valóban hazafias püspököt nyert.

A magyar föld védelme.

(Somogy megye átirata a közgyűlésen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A somogyi átirat, melylyel kapcsolatban senki vitát nem várt, hosszas hozzászólásokra adott alkalmat a mai városi közgyűlésen s erős hazafias hangulatot hozott a szürke ügyek sokadalmaiba. Somogyvármegye átirata, Boros Vida hozzászólása után vont magára a közgyűlés figyelmét. Az érdeklődés egyöntetű volt, valamint a határozat is, melyet a magyar föld védelmére alkotandó törvény érdekében ritkán tapasztalható lelkes együttérzéssel hozott meg a közgyűlés.

Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága feliratot intézett a képviselőházhoz, hogy a magyar földnek magyar kézen való megtartására törvény alkottassék. A felirat hozzájárulás és hasonlított felirat szerkesztése tárgyában az ország többi törvényhatóságai együtt megküldötte Aradvárosának is.

A tanács, a jogügyi bizottság véleménye alapján, azzal terjeszti elő az ügyet, hogy *térjen felette napirendre a közgyűlés*.

Boros Vida nincs a tanácssal egy véleményen; mert a maga részéről nem is tudna hamarjában időszerűbb és hazaflasabb dolgot képzelni, mint amit a somogyi átirat megpendített. Az, hogy magyar földet csak magyar honpolgár birtokolhasson, sokkal észszerűbb, semhogy — miként a jogügyi bizottság állítja — a jogelvekkel volna ellentétben. De hiszen más országokban már érvényben is van, mert sem Oroszországban, de még a szomszéd kis

Romániában sem bírhat külföldi ember földbirtokot. Ránk nézve azonban egyenesen életkérdés az, hogy magyar földet csak magyar honpolgár birjon és pedig életkérdése ez nem a magyar fajnak, hanem a magyar polgárságnak nyelv és valláskülönbség nélkül. Földbirtokaink egy nagy része már is idegen kézen van, s a gazdag külföld felgyülemlett tőkepenze mindjobban keresi az eladósodott magyar birtokosok földjét. Német főurak óriási vadászterületeket vásárolnak lépten-nyomon, s a magyar kormány a Kárpátok gyöngyét milliókért kellett megváltania, hogy egy idegen dinasztia kezére ne kerüljön. Ha így halad ez a dolog tovább, kivásárolják a földet talpunk alól; hazátlanok leszünk saját honunkban, s kivándorolhatunk oda vissza, ahonnan jöttünk. Indítványozza, hogy a tanács javaslata ellenében a somogy megyeivel hasonszellemű feliratot intézzen a város a törvényhozáshoz.

Institoris Kálmán polgármester a tanács javaslatának indoklására felemlíti a jogügyi bizottság véleményét, mely bizonyára kellő megfontolás után hozatott meg.

Műlek Lajos dr.: Bár tagja a jogügyi bizottságnak, nincs vele egy véleményen, hanem mindenben osztja azt a helyes nézetet, melyet **Boros Vida** kifejtett. A bizottság csupán rideg jogi szempontból fogta fel az ügyet, pedig ez a magyarság kérdése. Ezt az állítást üdvözölni kell, mint amely a magyarság védelmét célozza. Ajánlja **Boros Vida** indítványának elfogadását.

Institoris Kálmán polgármester azon aggodalmának ad kifejezést, hogy ezt a törvényt könnyű kijátszani.

Variassy Árpád: Ha elfogadjuk Somogy megye átiratát, nem teszünk egyéb t, mint-hogy mi vidékiek, kik közvetlenül látjuk a dolgok folyását, figyelmeztetjük a paloták között élő törvényhozókat, a nagy pénzintézeteket. Melegen ajánlja az átiratot a közgyűlésfigyelmebe.

A vita berekesztetvén, szavazásra került a dolog. A közgyűlés egyhangulag az átirat pártolása mellett szavazott.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A jegyzői egyet közgyűlése.** Az aradvár megyei községi- és körjegyzők egylete s nyugdíjintézete Világoson a község háza tanácstermében folyó évi május hó 24-én d. e. 8 órakor tartja választmányi s ugyanott d. e. 10 órakor rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: I. Egyleti ügyek. 1. 1902. évi egyleti számadások előterjesztése 2. Zalavármegyei jegyzői egyletnek Zalavármegye közönségéhez intézett memoranduma és sürgős kérvénye az új jegyzői ügyviteli szabályzat pontos végrehajtása tárgyában hozzájárulás végett. 3. Országos központi jegyző-egyleti közgyűlésre egyleti képviselő választása. 4. Jövő évi közgyűlés helyének s idejének megállapítása. 5. Indítványok. II. Nyugdíjintézeti ügyek. 1. **Ungureán** Ambrus volt kurtakéri jegyző kérvénye befizetett díjainak visszautalványozása iránt. 2. özv. **Lenkes** Antalné szül. **Lengyel** Julia kérvénye nyugdíjának felemelése iránt. 3. **Wittich** Sándor nyug. főszolgabíró, volt községi jegyző kérelme nyugdíjának folyosítása iránt. 4. **Dénes** István volt kujedi körjegyző kérvénye nyugdíjának meghatározása és folyosítása iránt. 5. özv. **Balázs** Gáborné szül. **Szathmáry** Irén kérelme nyugdíjárulékának helyesbitése, hátralékos követelésének kiutalványozása s Irénke nevű leánya neveltetési járulékának folyosítása iránt. 6. özv. **Albics** Döméné szül. **Mornailla** Flóra nadabi lakosnőnek segélypénz utalványozása iránti kérvénye. 7. Elnök jelentése a pankotai népbank adományáról. 8. Esetleges indítványok. Amidőn a t. kartársaknak ezen közgyűlésen minél nagyobb számban való megjelenését tisztelettel kérem, egyben értesítem, hogy az elszállásolás érdekében **Török** János világosi kartársunknál kellő időben szíveskedjenek jelentkezni. **Povássay** Soma, elnök.

A Duna-ünnep.

(Az ország Budapestem.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 13.

Egész nap borus égboltozat, meg-meginduló, szitáló eső fenyegette az esti Duna-ünnepet, estére azonban kitisztult az ég, s a világ egyik legszebb látványossága időjárási viszontagságok nélkül folyt le, az előre megállapított műsor szerint.

Az ünnepélybe két zajos, tüntetés-szerű incidens szövődött be: a mikor a Budán a várbaár alján a katonazenekar a *Gott-erhaltet* játszotta, óriási, alig csillapultó *abcugolás* hangzott föl a közönség sorából. Mikor pedig a Turul hajón a *Kölcsey-himnusz* játszották, lelkes végevárhatatlan *éjjensés* volt a visszhang. Ez a két tüntetés, a mely a király előtt folyt le, programon kívüli, de jelentős mozzanata volt a Duna-ünnepnek.

A főváros, a mint előre volt látható, megtelt idegenekkel. Sokan voltak külföldiek is, de legtöbben persze a vidékről. Az idegeneknek számát hozzávetően kétszáz ezerre teszik. Bűvös, tündéri volt az éjszaka, a melynek emléke soká a szívben marad annak a ki látta.

Az ünnep részleteiről a következőket táviratozzák:

Az ünnep vendégei.

Budapest utcáin hemzseg az idegen. Tegnap déltől szakadatlanul ontják a vonatok az embereket s ma már zsufolva van minden szálloda. A vidékiek zöme természetesen ma délután és délután érkezett. Számuk hozzávetőleg kétszáz ezerre tehető. Csak Bécsből tizenöt ezren jöttek külön vonatokon.

Néhány ezerre tehető a külföldi vendégek száma is. Ausztriából és Németországból jöttek legtöbben, de franciák és angolok is szép számmal vannak. A külföldiek számára még egy hajó vált szükségessé.

A Bécsben székelő diplomáciai kar teljes számmal volt jelen az ünnepélyen. Még tegnap este érkeztek:

Goluchowszky Agenor külügyminiszter, báró **Gagern**, báró **Ambrozonyi**, báró **Springer**, gróf **Wedell** német nagykövet, báró **Wedek** németalföldi követ, **John** Franeis **Plumpkett** angol nagykövet, báró **Way** Elemér, gróf **Erdődy**, gróf **Széchenyi Gyula**, báró **Száicz Iván** attasék, **Tiesch** konzul, gróf **Trautmannsdorf**, **De la Trosch**, amerikai nagykövet, **Párotti** gróf portugál követ, **Douglas** báró, báró **Fürstenberg**, von **Plautan** báró, **Brofdorf** gróf, gróf **Kapuint** orosz sorhajóhadnagy, **Lagis** márki francia, **Le Gnair** belga, **Hardeg** gróf német attasék.

Ugyancsak tegnap este a nyugoti pályaudvaron jött: **Pittreich** közös hadügyminiszter. A keleti pályaudvaron este 7 óra 15 perckor érkezett meg **Lajos Viktor** főherceg.

A tegnap esti idegenforgalomnak adatai ezek:

A keleti pályaudvaron 11,586, a nyugati pályaudvaron 9629, a délin 1359 ember érkezett. Vasuton tehát 22,554 ember jött a fővárosba. Hajókon 1007 ember érkezett. Még pedig a galaci hajó 420, a bécsi 366, a mohácsi 221 idegent hozott a fővárosba.

A forgalom természetesen ma érte el a tetőpontját, s megtízszerezte a tegnapi, de annak statisztikája még nincs megállapítva.

A megnyitó.

Az ünnep kezdetét a dunai monitorok tizenhárom ágyulövése jelezte. A vár előtt elhelyezett dalárda előtt az osztrák néphimnusz,

a *Gott-erhaltet* játszotta, azután a *Himnusz*. A *Gott-erhalte* után erős *abcugolás* hangzott föl, míg a magyar *Himnusz* pedig *éjjensés* követte.

A király, aki a kivillágítást az udvar és a kiserelek társaságában a felső-kert kiugró részéről nézte végig, ekkor megjelent az erkélyen, s ott mintegy tíz-tizenöt percig időzött, a míg a tűzijáték első részei láthatók voltak.

A Gellérthegyi tűzijáték.

Fél kilenckor kezdődött meg a tűzijáték, a Gellérthegyen rendezett, nagyszabású látványossággal, amelynek hatvanegy pontja volt. A közönség eddigre már elhelyezkedett a hajókon, a tribünökön és a dunaparti helyeken.

Az első pont: *Hódolat a királynak* volt, a melyet, hatalmas transzparentben, a király arcképe, majd a magyar szent korona, s annak jelvényei követték. *Éjjensés* hangzott föl, a mikor ezek láthatók voltak. Kétszáz fényű kivillágítás követte ezt, majd a tűzvirágok pompája: gyöngy- és harangvirág-bokréták, s egyidejűleg huszonöt bomba szava hangzott. Azután apró kráterek buzogtak a Gellérthegyen s a meg-megújuló bombázás színezte ki az öreg Gellért vulkáni szereplését. Rózsák, ne-felejtsek alakultak ki a kráterből; három szökőkut aranyesőt szórt a Dunába, s az aranyesőben ékszeres csillogása kápráztatta a szemeket. Ezeket tűzokádó meteorok váltották föl, majd a drágakövek ezrei röpültek szét a fénykévek tömkelegében. Nagy hatása volt az óriási forgó napnak, a mely bét láb magasra emelkedett a hegy felé, messze bearanyozva az éjszakát. Változatos erejű bombák szava közben pálmator volt látható, gyümölcses és virágokkal, majd az egész látóhatárt kivillágította a tűzijáték rendezője, változó színekben, arany-színű krizantémum, csillogó brillians-diadém, rubinteső: mind megannyi újabb lekötője volt a bámulatnak. Négy száz római gyertya a csillagszikkák millióit szórta. Türkisz-, smaragd, arany-felhők, majd tüzes vizesés, tüzes, vilamos eső vált a Gellérthegy fölött láthatóvá.

A legimpozánsabb volt, a mikor az egész Gellérthegy a *Mont-Pelle* képét nyújtotta. *Óriás tűzhányó hegynek* kitörését mutatta a tűzijáték. Fenségesen borzalmas volt ez a kép, mikor ennek csodálatából föleszméltek, percekig tartott a taps. Majd huszonegy ágyulövés üdvöletet adott, katonás módra a *királynak*. A Gellérthegyi tűzijáték káprázatait, hatezer római gyertya csatája, ezerkétszáz rakéta felrobbantása és végül a Tündérország ragyogó, színekben gazdag képlet rekesztette be.

A Margit-szigeten.

Rövid pihenőt kapott ezután a osodálkozásban, bámulatban erősen kifáradt publikum. A Margit-sziget, a melynek kedves ligetei ez alkalomra minden képzelhető disszel föl voltak ékesítve, volt ezután a figyelem központja. A szemnek szórakozását a fül élvezete követte.

A Margit-sziget felső részében a vendéglők pazar fényben usztak, a felső és alsó részt összekötő utvonalon villamos ivlámpák és guirlandók terjesztettek fényárt. A közönség a fürdő előtti nagy pázsiton gyülekezett, s ott kezdődött meg a hangverseny.

A *Dalárdák Országos Szövetségének* hatalmas monstre-dalárdája adott hangversenyt, a melynek akkordja ilyformán az egész Dunasort bejárták. Elsőnek a *Himnusz* énekelték, a melyet egetverő, hatalmas *éjjensés* követett. **Káldy** Gyula *kuruc-nótái* következtek ezután, majd **Huber** Károlynak kedves dala: *Nem nézem én* . . . A következő pont egyik klasszikus éneke volt a magyar dalosoknak: **Lányi** Ernő kompozíciója, a *Régi nóta*, *hires nóta*. A nagyszabású hangversenynek, a melyen a dirigálásnak emberfölötti munkáját **Bellovits** Imre végezte, utolsó pontja a *Szózat* volt.

A második tűzijáték.

Tizenegy órakor újra tűzijáték következett, de már a Margit szigeten. Ennek kezdetét ma-

gasban szökő fényoszlop jelezte, s hívta a hajómenetek panarámáján nyugvó figyelmet a Margitszigetre. E második tűzijáték érdekességei ezek voltak:

Csillagos rakéták, rubin és smaragdeső, majd a 70 láb magas paradicsomi fa, sárkányok raja, villamos szökőkút, 40 láb magas vizsugárral, a napóriás, zenélő rakéták, „Aladin” varázspalotája, ezüsthajók, erdők és ligetek, kerékpárverseny és tüzes motor, gyöngyvirág és kankalin virágszálak, a tüzes Niagara, bűvészet a levegőben, boszorkány kerekék, óriási orgonavirág-bokréta, a margitszigeti forrás tűzképe, automobil-verseny, ünnepi bokréta, turbóoló galambok felszállása és röpködése, óriási bombák, a melyek különböző színű felhőkkel alakultak, majd aranyesőt szórtak, a holdsugarak, üdvözlét a közönségnek, majd ismét a „Tündérország.”

A királynak képe zárta be a levegő látványosságait. A király képének láttára éljenzésbe tört ki az egész közönség.

A sétahajózás.

Az egész ünnepség képét a Dunán uszó, impozáns hajómenet egészítette ki.

A szigetet köröskörül rögtönzött hajóhidak vették körül, s a sok hajó, mely az utasokra várt, olyan benyomást tett, mint egy flottatüntetés. A hajón levők a sziget szemképráztató pompájában gyönyörködtek, míg a szigeten maradtaknak felejthetetlen látványt nyújtott a hajóraj fölvonulása.

A rendezőség mindössze egy olyan hajót tudott a közönségnek rendelkezésre bocsátani, melyet nem foglaltak le előre klubok, kaszinók, vagy főúri magántársaságok. Ez a hajó volt a „Sivály”, egy karcsu, hosszú és nagy térfogatu gőzös. Ez nyitotta meg a sort, mikor a tündéri menet megindult. Utána mindjárt a Sas következett, ezt a Demokrata-kör tagjai bérelték ki maguknak. Előkelő főúri társaság verődött össze a Kupa és a „Josef Carl” nevű hajókon, melyeket a Park-klub bérelt ki. A Turul a Dalárdák Országos Szövetsége részére volt fenntartva, míg a Hattyu a nemzet hajója volt, ezen voltak t. i. elszállásolva az országgyűlés tagjai, főrendek és képviselők vegyest. Elegánsan csillogó volt a Radeckzy, ezen voltak a Tiszti Kaszinó tagjai. A Ferdinánd Max az Országos Kaszinó tagjai láttá vendégeikül.

A Fecskén gyűltek össze a Lipótvárosi Kaszinó társaságai. A Solyom az idegenek hajója volt. A „Margitsziget”-en a Hungaria klub, a „Hableány”-on az Építészek társasága, az Ujpest en az operaház énekesel foglaltak helyet. A „Buda”, „Pest”, „Ó Buda”, „Tabán”, „Bombatér”, „Budafok” és „Szent-Gellért” magántársaságok által volt kibérelve. A hatalmas menet szemét vakító látvány volt s a közönség, élvezettel szemlélte a hajók sétáját.

A kivilágítás.

Impozáns látványt nyújtottak a fejedelmi-leg kivilágított páncélos monitorok. A hajók körvonalai, az árbocok villamfényben usztak. A monitorok a hajókorzó alatt ütközettel rendeztek, lövöldöztek egymásra, hadállást változtattak stb.

Az ünnepély egyik legszebb részlete volt, a mikor a Monitor rászögezte reflektorát a budai Mátyás-templomra. A templom hajója és csucsá fehéren emelkedett ki a sötétségből, s a halászbástya és a templom alsó részei vörös görög-tűzben usztak.

Remek látványt nyújtott a királyi várlak. A hatalmas épületkolosszus minden ablaka fényesen ki volt világítva és a várlak aljában három sor Rémer-lámpa huzódott el, melyeknek átható, erős fénye egy-egy kis reflektor erejével szórt a világosságot. A várlakkal szemben, a pesti oldalon egy monitor horgonyzott, mely hatalmas reflektorját állandóan a budai várlakra vetette. Az Ezeregyéjszaka meséibe illő látvány volt ez, s mindjárt mellette a miniszterelnökségi palota, odébb pedig

a lánchíd szép körvonalai izzottak a vakító lángtengerben.

A budai oldalról nézve a pesti oldal remek diszítéseit csodálta a közönség. Az országház kupoláján elhelyezett világító-test nap-pali fényt vetett a Duna-partra. Az országház erkélyén képviselők és családtagjaik foglaltak helyet. A Duna-parti háziurak hihetetlen áldozatkészséggel diszítették fel házaikat. Majd minden házon a magyar címer diszelgett villamos lámpákból kirakva s némelyik házról a himnusz első versszakát lehetett, tűzbetűkből kirakva, leolvasni.

Egy hajóütközés.

A dunai hajókorzó alatt, visszafelé menet nagy izgalmat keltő baleset történt. A M. A. V. IV. nevű hajó, amelyen a Hungaria klub tagjai voltak, fél tizenkét órakor a Margithid alatt összeütközött a Radeckzy hajóval. A Radeckzy a M. A. V. IV. hajónak kerekét elsodorta, s a jobboldali kabinokat összeroncoltta, úgy, hogy a hajó azonnal féloldalt dőlt. A M. A. V. közönségét azonnal átszállították a Radeckzy hajóra, s rövid idő múlva az izgalom lecsillapodott.

Természetes, hogy a rendezőkön kívül a legkeresettebb emberek ma a rendőrök voltak. Ami előrelátható volt, rendkívül sok zsebtolvajlás történt. A rendőrségen egész sereg zsebmetsző gyűlt egybe, kiket a rendőrség a város minden tájékaról szedett össze.

A Margit-szigeti ünnepély, melynek az eredeti terv szerint a hajnali órákban kellett volna véget érnie, a hűvös idő miatt már egy órakor véget ért. Ez időtájt valóságos életveszélyek között lehetett csak a hajókra és a vasutakra feljutni.

Megrágalmazott bírók.

(A kir. tábla kiküldötte Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Ot aradi bírót, három törvényszéki és két járásbírórt ért feljelentés ügyében Aradon járt Plopu György dr. nagyvárad kir. táblai bíró, hogy nyomozatot folytasson. Már előzetesen világos volt, hogy a feljelentés alaptalan, de azért az eljárást meg kellett indítani. Az eredmény nem lehetett más, mint ami előre látható volt: az eljárás beszüntetése.

A feljelentő Stampfl Gusztáv aradi bűvész, a szenvedélyes vádaskodó, akinek előkelő rokonaival, mint ismeretes, rengeteg viszálykodása volt állítólagos öröksége miatt. Röpiratokban nyilvánosságra hozott vádjaiért rágalmazás címén nemrégiben el is ítélte az aradi törvényszék.

Mikor rokoni rágalmazásában kifáradt, a járásbíró és törvényszék bírái ellen fordult, azon a réven, hogy nem ítélték az ügyében igazságosan. E miatt azután új oldalról gyűlt meg a baja.

Mindjobban belekerült a csávéba Stampfl, aki erre a nagyvárad kir. táblához fordult, hogy delegáljon más törvényszéket ügyének tisztázására, mert az aradi törvényszék bírái, mint megjegyzi, befolyásolva vannak.

A delegálást megelőző intézkedés volt Plopu táblai bíró kiküldése, azon célból, hogy meggyőződjék, vajjon van-e egyáltalában szükség a rendkívüli intézkedés megtételére.

Plopu maga elé idéztette Stampfl Gusztávot, ki — eddigi magatartásával ellenkező — váratlan kijelentést tett. Az írásbeli beadványról, melyben a delegálást kéri, semmit sem akart tudni. Kijelentette, hogy az elejétől végig apokrif: nem ő írta, s azt sem tudja, ki adta be a kir. táblához.

Plopu ilyenformán befejezettnek látta küldetését, s a mai nap folyamán visszautazott Nagyváradra. Az idegen törvényszék delegálása, sőt az egész eljárás az öt bíró ellen el fog maradni.

MULATSÁGOK.

(=) Az összes asztaltársaságok majálisa rendező bizottság tagjait felkéri az elnökség, hogy május 14-én, csütörtök este nyolc órakor a felvonulás, pénztárnokok és ellenőrök beosztása végett Schriffert József választó-utcai vendéglőjében minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Az Ujtelep csatornázását leszavazták.

(A város közgyűléséből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A ma délutáni városi közgyűlés páratlan izgatottsággal tárgyalta a vízvezeték kérdését, a csatorna-hálózatnak az új telep városrészeire leendő kiterjesztésével kapcsolatban. A tárgyalás eredménye az lett, hogy a törvényhatóság elfoglalván azt az álláspontot, amelyért az Aradi Közlöny ebben a kérdésben harcolt, elhatározta, hogy az Ujtelep csatornázásának és vízvezetékekkel leendő ellátásának ügyét a vizárok magassága miatt leveszi a napi-rendről s evvel egyuttal kimondta azt is, hogy három hónapon belül ezt a kérdést újból tárgyalni nem fogja.

A vita, bár eredménye előrelátható volt, hevesen indult meg és zajosan folytatódott. Az izgatottságot az okozta, hogy a kormány itt egy olyan közgyűlési határozatot oldott föl, amely minden tekintetben korrekt, jogos és főképen a város érdekében való volt s amelyet ennél fogva belügyminisztérium oktalannul oldott föl. Fokozta az izgatottságot az a tudat, hogy e közgyűlési határozat megváltoztatására épen a törvényhatóság egy tagja adott alkalmat, aki a határozatot megfélebbezte. A vita során azt mondták, hogy a vízvezetékét egészségügyi szempontok teszik szükségessé. Az egészségnek azonban legnagyobb ellensége a szegénység. A szegénységet, a pauperizmust terjesztendő a vízvezetéknek azon módon való erőszakolása, a hogy tervezték.

Ennek a hatása alatt állottak a törvényhatósági bizottság tagjai, ez okozta az elkeseredést, mely nem akart abba belenyugodni, hogy a tanács javaslatával a közgyűlést a kormány által felállított járom alatt akarta elhajtani.

Ez a helyzet aztán oda alakult ki, hogy a közgyűlés a tanács javaslatát tekintélyes többséggel leszavazta. A közgyűlés e részének befolyásáról az alábbi tudósítást közöljük:

Variassy Lajos gazdasági tanácsos terjesztette elő a tanács javaslatát, amely tudvalevőleg azt tartalmazta, hogy a közgyűlés érdemben való határozás nélkül küldjön ki egy ad-hoc-bizottságot az ügy minden részletének előkészítésére. Majd bejelentette a vízvezeték társulat azon nyilatkozatát, hogy a vizárok a hálózatnak kiterjesztése esetén 2 krajcárról 1-90 krajcárra szállítja le.

Ezt a bejelentést derűtlenség követte s ilyen felkiáltások:

— Óriási! És nem halmak bele? Szegyeljék magukat!

— Ahogy Varjassy Lajos szavait bevégezte, zugott rá az egész terem:

— Nem kell bizottság!

Felállott Steiner Jakab s ő foglalt állást elsőnek a tanács javaslata ellen. Tiltakozását fejezte ki avval szemben, hogy a közgyűlés határozatait, amelyet a város viszonyainak legjobb ismerői: a városatyák észszerűen hoznak, egy miniszteri referens, akinek fogalma sincs az itteni helyzetekről, — megsemmisítse. Azt indítványozza, hogy a közgyűlés *térjen napirendre a kérdés fölött.*

Domonkos Lajos a következő érveket hozta fel a tanács javaslata és a hálózat kiterjesztése ellen: a vízvezeték-részvénytársaság ajánlata *komikus*; a vizórák megbízhatlanok; az újtelepi lakosok nem hogy örömmel várnák, de kétségbeeséssel néznek a hálózat kiterjesztése elé, a lelencház építése nem lehet befolyással erre a dolgra, ennek a kedvéért bűn volna az egész városrész lakosságát megnyomorítani. Kifogást emel az ellen, hogy ad hoc-bizottságot küldjenek ki s indítványozza, hogy a kérdést a vízvezetési bizottság elé utalják.

Deutsch Bernát a tanács javaslatát pártolja, melynek védelmére Varjassy Lajos is szót emelt. Tárgyilagosan szól a kérdéshez s azt fejtegette, hogy az ad hoc-bizottság kiküldetése által semmit fel nem ad közgyűlés, sőt még elvileg sem határoz el semmit. Nincs kizárva az az eset sem, hogy ez a bizottság nem a hálózat kiterjesztését, hanem a vízvezetési művek megváltását fogja javasolni. Figyelmezteti a közgyűlést arra, hogy a hálózat kiterjesztése ellen, vagy mellette szóló kérvényekre ne adjon semmit, mert azokon három olyan név is szerepel, amelynek tulajdonosa mind a két egymásnak ellentmondó kérvényt alá írta. A tanács javaslatát ajánlja elfogadásra.

Műlek Lajos dr. azzal kezdte beszédjét, hogy igen meg van hatva az óriási áldozatkészségtől, melylyel a vízvezeték-részvénytársaság *két-tized* fillért kegyeskedett leengedni a vizárákból. Nem tudja hány hétig tartó tárgyalás kellett ennek az engedménynek megadásához, de tény, hogy közepes fogyasztó egy év alatt 20—25 fillérrel fizetne kevesebbet a vízért, mint eddig. Igen helyesen tárgyalta ezt a kérdést az *Aradi Közlöny*. Rámutat arra, hogy a város az évenkénti vízfogyasztásért közegészségi érdekből nyolc-tízezer koronát fizet.

Domonkos Lajos: Tizennégy ezer négy-százat!

Műlek Lajos dr.: Ez az összeg négy-öt százalékos pótdát képvisel. Kérdezi, hogy miért nem adják ki ezt az ügyet a vízvezetési bizottságnak?

Varjassy Lajos: Ilyen bizottság nincs.

Műlek Lajos: Hát a régi bizottság? Hiszen ha a tervezett feltételek szerint terjesztik ki a hálózatot, a szegény újtelepieket kiöntik saját házaikból, mint az ürgéket szokás. Figyelembe kell venni azt is, hogy minél nagyobb a vízfogyasztás, annál több pénzért válthatja meg a város a vízműveket. A tanács a lelencházat állítja fel mumusnak; ezt az épületet az állam emelte, egy alkalmatlan, kiereszkolt helyre, épen úgy, mint a törvényszéki épületet, kiválasztotta hozzá a legrosszabb telket. Ha nem építette a vízvezeték körzetébe, vezesse be az állam oda a vízvezetékét.

Egy hang: Hiszen többre kerül a vezetés, mint az egész épület!

Műlek Lajos: Szükségesnek tartaná, ha a tanács végre nyilvánosságra hozná azokat a szerződéseket, amelyek a titkos levéltárban szunnyadoznak.

Institoris Kálmán: Minden évben kinyomathatjuk: mert el fogják hányni.

Műlek Lajos: Erre már van határozat, azt respektálni kell. Avval fejezi be felszólalását, hogy ezt a kérdést vegyék le a napirendről.

Institoris Kálmán polgármester a hálózat kiterjesztésének szükségét magyarázza. Elfelejtik a bizottsági tagok, — mondta — hogy a kiterjesztés és a több vízfogyasztás esetén megváltás után a városnak is több lesz a jövedelme. (Arra azonban nem gondolt a polgármester, hogy ez a több jövedelem akkor is előállhat, ha a hálózatot megváltás után terjesztik ki.)

A polgármester szavai elveszték a zajban. A városatyák izgatott diskurzust folytattak s sűrűn hangzott a „szavazzunk” felkiáltás. Végre szavazásra tették fel a kérdést.

A szavazás felállással megtörténik s a szavazatok összeolvasásának eredménye az, hogy a tanács javaslata mellett *harmincnyolcan*, a napirendretérés mellett, vagyis a tanács ellen *ötvenketten szavaztak*; s így a tanács javaslata *tizennégy szóval megbukott*. A napirendről való levétel azt jelenti, hogy ez az ügy három hónapon belül újból nem hozható a közgyűlés elé.

A politikai válság.

(Tisza István kilép? — Feilitzsch terve. — A kormány engedni fog. — Párhuzamos ülések.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Most, hogy a király Budapesten van, kétszeres érdeklődéssel várják a politikai helyzet kifejlését.

A Magyarország ma esti számában szenzációs hírt közöl. Az idézett lap közleménye így szól:

„Arról értesítenek bennünket, hogy gróf Tisza István kilépett a szabadelvű pártból. A mai nap folyamán erős purparlék folytak közte és a miniszterelnök között, és eközben oly erős nézeteltérések merültek fel közöttük, hogy Tisza István levonta a konzekvenciákat és kilépett a szabadelvű pártból.”

A M—g szerint Tisza helytelenítette a miniszterelnök azon eljárását, hogy Feilitzsch Artur bárót nyilatkozatra bírta. Leginkább ez volt kilépésének oka.

Fővárosi tudósítónk e hír megjelenése után felment a szabadelvű pártkörbe, a hol azonban azt mondták, hogy az egészből egy szó sem igaz.

A képviselőház mai ülése előtt a folyosón élénken tárgyalták Feilitzsch Artur báró akcióját. Feilitzsch kompromisszum javaslata az obstrukció leszerelésére a magyar honvédségnek tüzéséggel leendő felszerelését javasolta.

A folyosókon, a szabadelvű pártiak között arról folyt a szó, hogy Feilitzsch Artur báró esete miatt hivassék-e össze pártértekezlet, vagy nem.

A volt nemzetipárt tagjai határozottan kívánták a pártértekezlet megtartását, míg a régi szabadelvűek elleneztek. Az ellenzék közé tartozott Teleki József gróf is, aki kijelentette, hogy a pártértekezletnek még most előre nem látható következményei lehetnének. Ugyanezt a nézetet vallotta Tisza István is. Feilitzsch és társai nem lépnek ki a szabadelvű pártból.

Feilitzsch Artur báró ma a „Magyar Nemzet”-ben a következőket jelenti ki:

Szemben egyes lapoknak személyemmel kapcsolatos, nagyrészen téves hírekkel, egyszerűen konstátálom, hogy a szabadelvűpárt és annak vezetősége ellen *semmi akciót nem indítok*. Semmi olyat, ami a párt programjába ütköznék, nem kívánok és a taktikát

illetőleg is nézeleimet a pártvezetésnek alárendelem.

Feilitzsch Artur báró.

A szabadelvűpártban ma este a *párhuzamos ülésekről* folyt szó. Az Andrassy grófok és Tisza István gróf a párhuzamos ülések mellett vannak. A függetlenségi párt ezzel szemben a technikai obstrukcióval fenyegetőzik.

Egy volt miniszter ma a következőket mondotta egy újságíróknak:

— Teljesen kizárt dolog a *passzív rezisztenciával* boldogulni. Az ellenzék nem fog engedni sem szeptemberben, sem decemberben, mert nem engedhet, sokkal jobban leszegezte magát. Hiába mondja a kormány, hogy nem fog engedni; mert *engednie kell és engedni fog*. Nem szabad elfelejteni, hogy a szabadelvűpártban megfogják unni a törvénytelen állapotot. Már is vannak, akik a mostani helyzetet tűrhetlenségnek tartják.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

* Aradi színészek Borossehasen. A borossebesi kaszinóban szépen sikerült, humoros művészestélyt rendezett kedden az aradi színház több tagja. A változatos program szereplői voltak: Arday Ida, Szilasy Juliska, Könyves Jenő, Füredi József. A közönség minden szereplőnek sokat tapsolt.

* Szerződöttes. Makó Lajos debreceni színgazgató tegnap szerződöttes Sugár Arankát, az Aradon is ismert énekesnőt, Szendrey Mihály társulatának tagját.

Rablógyilkos kísérlet a Marosparton.

(A vízbe dobott újságíró.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Titokzatos bűnténynek tetteit kutatja nagy eréllyel, de eddig nem sok eredménnyel az aradi rendőrség. Két gonosztevőt keres, a kik egy öreg újságkihordót előbb kifosztottak a pénzből, azután a Marosba dobtak. A szerencsétlen ember oda is veszett volna, ha egy arra járó munkás ki nem menti.

Az ujaradi Weisz-féle falerakó helyről telefonáltak ma délután egy órakor az aradi rendőrségnek, hogy ott egy aradi embert kihuztak a Marosból, de az illető rosszul van. Az ügyeletes rendőrtiszt és vele együtt a mentőkocsi átment az ujaradi partra s a vízből kifogott embert a kórházba szállították s ott a rendőrség kihallgattatta.

Az illető: Monda Miklós aradi hatvanöt éves újságelárusító. Elmondta, hogy az ujaradi vám közelében két husz-huszonöt éves csavargó-külsejű ember megrohanta, *négy korona pénst erőszakkal elvette*, azután a Marosba dobták. Már fuldoklott, mikor valaki kimentette.

Az életmentő egy Weisz Ignác nevű munkanélküli volt, akit a rendőrség még ma megidézett. Érdekes, hogy Weisz régebbi bűnei miatt *ki van tiltva Aradról* s csak ennek a révén jöhetett vissza, egy órára Aradra. Weisz csak annyit mondott: *öt egy asszony figyelmeztette, hogy egy ember fuldoklik a Marosban*. Erre utána vetette magát és kimentette a habokból. Már közel volt az elmerüléshez: az arcának csak a felső része látszott ki a vízből.

A rendőrség széleskörű vizsgálatot indított meg, a melyhez a detektívek mellé a várból egy katonai őrzőket kért. Ezek bejárták az ujaradi vám körül levő Marospartot, de egyéb nyomra nem akadtak, mint az öreg újságkihordó botjára, amely a parton a fővénybe volt szurva. A várból egy kis leány állítólag azt vallotta volna, hogy ő látta, amint egy öreg ember maga ugrott a Marosba. E szerint ön-

gyilkosságról is lehetne szó, ezt azonban Monda Miklós tagadja.

Monda a kórházban fekszik még: a sok lenyelt víztől rosszul van, de komolyabb baja nincs.

Leányok a szinpadon.

(A polgári leányiskola ünnepélye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Az aradi polgári leányiskola növendékei kedves, érdekes ünnepélyre készülődnek. Május hónapban, 23-án vagy 24-én, (a nap még nincs végleg meghatározva) megéleknül a nyári szinkör szellős szinpada. Kis leányok, bakfisok fognak rajta végiglépdelni, hogy megküzdjenek a lámpalázzal, mert hisz olyan nagy közönség előtt sikert aratni, a milyen a nyári szinkörbe befér, nem könnyű dolog. De a nagy lelkesedés és hév, melylyel a lányok az eszme keresztülviteléhez láttak, biztosítéka annak, hogy fényesen fog sikerülni az az ünnepély, a melynek terve főbb vonásaiban a következő:

A nyári szinkörben fölöttébb látványos és változatos műsorral, műkedvelői előadást rendeznek a polgári leányiskola növendékei. Azért kell ebben a helyiségben megtartani az ünnepélyt, mert másutt nem volna hely ilyen nagyszabású ünnepély megtartására.

A műsor egyes számai ezek:

1. *Karének*, három éneket fog előadni a nyolcvan tagú lányokból összeállított énekkar.
2. *Muzsánk*, ifjúsági szimfónia, rendezi Polgár Sándor, az aradi Nemzeti Színház tagja. Szerepel benne a kilenc főmuza, *Hungária* és huszonnyolc angyalka.

3. Az *első bál előtt*, fiatal lányok számára írt monológ, előadja az intézet egyik növendéke.

4. *Zongora-szám*, Boros Dóra urhölgy kísérete mellett az intézet két növendéke négy kézre fog játszani.

5. *Tánc*, a *Palotás* híres magyar táncot tizenhat pár s a *Rózsatáncot* szintén tizenhat pár fogja ellejteni. A táncokat Szathmáry Etelka táncitanítónő tanítja be.

Az ünnepélyt az iskola *segélyalapja* javára tartják meg. Ha jól sikerül a vállalkozás, másnap esetleg a városligetben majálist rendeznek. Szó van arról is, hogy a mennyiben az ünnepélynek nagy sikere lesz, az egészet másnap megismétlik az új minorita templom felszerelése javára.

Az egész vállalkozás élén Simon Karolin igazgató áll, aki körültekintő buzgalommal és ügyszeretettel intézi a rendezés körül fölmerülő nehéz teendőket.

Egy aradi sikkasztó halála.

(Spitzka Agoston.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

Hányatott életű ember halt meg ma a fővárosban. Valamikor nagy szenzációknak volt az egyik hőse: *Spitzka Agoston*, a néhai *Aradi Kereskedelmi és Iparbank* sikkasztó pénztárosa.

Tíz éve van ép, hogy az aradi panamák ciklusának a megnyitójában, óriási izgalom közepette, az aradi kir. törvényszék a végtárgyalást tartotta. A vádlottak: *Bettelheim Vilmos*, a bank könyvelője és *Spitzka Agoston* a pénztáros, a vezértitkár társaságában 335,000 forinttal károsították meg a bankot, a mely ennek következtében tönkrement. Mindakettő azelőtt tekintélyes polgára volt a városnak s így érthető volt a lázas izgalom, amelylyel az ítéletet várták. *Bettelheim* védője *Edvi-Ilés Károly*, a híres büntetőjogász, *Spitzkaé* Müller Károly volt.

A törvényszék *Bettelheimot* három és fél,

Spitzkát négy és fél esztendei fegyházra ítélte. A büntetés letöltése után *Bettelheim* egy idő múlva Aradra jött le, ahol *cselédszerző* volt; *Spitzka* Budapesten mint magánzó halt meg. Onnét érkezett ma a halálhíre Aradra.

Spitzka szereplése a kereskedelmi és iparbank panamájában annyival fölünőbb volt, mert vagyonos ember hírében állott. Apja, *Spitzka Frigyes* volt állítólag a híres *vingai bonbon* fölaltalója, s meglehetősen vagyont hagyott a fiára.

A mikor a fegyházból kiszabadult, még egyszer Aradon volt, de azután végleg fölment Budapestre, ahol csöndes visszavonultságban élt. A Kereskedelmi és Iparbank, amint ismeretes, jóval megelőzte a halálban: körülbelül négy év előtt állították föl a fejfáját, kimondva a kifosztott bank cégének törlését a törvényszék cégjegyzékéből.

HIREK.

— *Lónyay grófné pöre*. *Brüsszelből* táviratozzák: *Lónyay grófné* ügyvédei ma pert indítottak *Lipót* belga király ellen tizenkét millió frank erejéig, a melyet *Lónyay grófné* a belga királyné hagyatékából, mint őt illető részt követel.

— *A helyőrség új orvosfőnöke* Aradon. *Widrich Hermann* dr. II. osztályu főorvos, az aradi helyőrség új orvosfőnöke ma délután érkezett meg Prágából Aradra, hogy új állomását elfoglalja. A pályaudvaron *Spatz Elek* dr. ezredorvos és *Mandl Antal* cs. és kir. főhadnagy fogadták.

— *Csanádmegye a szocialista gyűlések* ellen. *Csanádmegye* közigazgatási bizottságának ma tartott ülésén, a mint levelezőnk írja, *Návay Lajos* dr. alispán havi jelentésében kisebb jelentőségű személyi ügyek után kifogásolta az alispán a nap-nap utáni szocialista gyűlésezést. Társadalmi szempontból véve a dolgot sem lehet nyugodtan, tétlenül nézni azt a mozgalmat, amely a szocialista gyűléseken végbe megy, mert ezek a gyűlések legnagyobb részt nem egyebek *leplezett izgatásnál*. O a múlt hó folyamán két ízben is felterjesztést tett a belügyminisztériumhoz, hogy szabályszerűen határoztassanak meg és irassanak körül ezek a gyülekezési jogok, de válasz a felterjesztésekre nem érkezett. Azt indítványozta tehát, hogy a felterjesztés értelmében a bizottság is írjon fel a miniszterhez. A bizottság hozzájárult az alispán indítványához.

— *Az elfelejtett bizottság*. A város mai közgyűlésén sok szó esett az ugynevezett csatornázási bizottságról. Azok, akik mindenáron újból egy szerencsétlen „ad hoc” bizottságot akartak kiküldetni, azzal érveltek, hogy a törvényhatóságnak csatornázási bizottsága nincs. Dehogy nincs! Van és ez neki a teljes címe: *Csatornázás- és vízvezetési ellenőrző bizottság*. Csak hogy az a baj, hogy ezt a bizottságot még sohasem hívták még össze, mintha tényleg nem is léteznék. Hogy az „ad hoc” mellett kardoskodó városatyák tisztában legyenek a csatornázási bizottsággal, leközzöljük annak hivatalos névsorát. A csatornázás- és vízvezetési ellenőrző bizottság elnöke *Institoris Kálmán* polgármester, tagjai: *Varjassy Lajos* h. polgármester, *Bund Henrik* főszámvevő, *Virágh Lajos* főmérnök, továbbá: *Blaskovits Antal*, *Gebhart István*, *Hegedüs László*, ifj. *Neuman Adolf*, *Nesnera Aladár*, *Pekár Károly*, *Révész Adolf*, *Steinhardt Mór* dr., *Steiner Jakab*, *Tedeschi Viktor* és *Tolnai János*.

— *Felozló cseh-tót gyár*. *Turóc-Szent-Mártonból* írják: A turóc-szent-mártoni cellulózegyár, a mely nem kapta meg a telep- és ipari-

vasuti engedélyt, elbocsátotta munkásait, végképen letéve azon reményről, hogy az üzemet mostani — *cseh-tót* — szervezetében megkezdhesse, illetőleg, hogy a telepengedélyt megkapja. Az illetékes hatóság ahhoz köti a telepengedély megadását, hogy a gyár *magyar kézben a magyar vezetés alatt* legyen s ez a sine qua non arra kényszeríti a cseh-tót részvénytársaságot, hogy a fél millió korona árán felépített gyárát *eladja*.

— *Fölfedezett Munkácsy-képek*. Mai számonk ilyen című közleményére vonatkozólag arról értesülünk, hogy *Institoris Kálmán* a lefoglalt képeket nem szándékozik megvenni, csupán addig tartja magánál, amíg a bérlő az 1000 (és nem 1600) kor. hátralékos bértartozást kiegyenlíti.

— *Cipészek sztrájkja*. Kézdivásárhelyről jelentik: A kézdivásárhelyi cipésmunkások hétfő óta sztrájkolnak. A sztrájkolók száma 40. Jobb ebédet, az ebédhez kenyeret és minden pár cipő munkadíjának 20 fillérrel való föllemelését követelik mestereiktől. Az iparhatóság már kétszer tárgyalta a felekkel, de egyezséget nem sikerült eddig létrehozni. Csúpan egy főnök teljesítette a sztrájkolók kívánságait, ehhez azonnal visszaálltak munkába a sztrájkolók. A rendet eddig nem zavarták meg.

— *Diákok a waggongyárban*. Az aradi állami főreáliskola VI. és VIII. osztálya *Telbisz György* tanár vezetésével ma megtekintette a *Weitzer János* waggongyárát. Az ifjúság a gyártelepen három csoportba oszolva, a mérnökök kalauzólása mellett szemlélték meg a különböző gépóriásokat, és megézték minden egyes műhelyt.

— *A Bartha-Zsoldos per felújítása*. Ismeretes ez a sajtóper, melyet *Bartha Miklós* indított *Zsoldos László* hírlapíró, a „Magyar Szó” munkatársa ellen. — A budapesti törvényszék tudvalevőleg egy havi fegyházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte *Zsoldost*, aki az ítélet ellen felebbezett. A tábla ma foglalkozott ezzel az ügygyel és az *első bíróság ítéletét megsemmisítve*, az ügyet az esküdtszék elé utasította, ahol most újra fogják tárgyalni.

— *A kassai sikkasztás*. A *Horalek-féle* sikkasztás ügyében végzett vizsgálatról újabban azt a hírt kapjuk *Kassáról*, hogy a *hiány sokkal nagyobb, mint ahogy azt hitték*. A vizsgálat adatai szerint *Horalek* kezén eltűnt minden pénz, ami csak eltűnhetett. Sikkasztani már a rendőrség pénzéből 1896 június 15-én kezdett és folytatta a sikkasztásokat mindaddig, míg leplezve nem lett. Nem utolsó dolog, hogy a színházi alapra gróf *Zichy Jakab* és több más ember által befizetett körülbelül 1500 korona szintén elkallódott *Horalek* kezén. A színházi alapra befizetett ezen összegek sehol nincsenek és nem is voltak soha elkönyvelve vagy bevételvezve. Egyáltalában a város vagyoni viszonyainak kezelése annyira rossz és semmitérő, hogy *Horalek* bünsínek a kiderítése rendkívüli nagy nehézségekbe ütközik s a vizsgálat során nem egyszer lesz szüksége vizsgálóbírónak vagy a kir. ügyészségnek szakértőkre, akik a felmerülő és érthetetlen kérdésekre szakszerű felvilágosítást adhatnak. Amíg *Nyékhegyi* kir. ügyész vádindítványa felett nem dönt a vizsgálóbíró s amíg az összes iratok a vizsgálóbíró előtt nincsenek, addig *Horaleket* nem is hallgatják ki.

— *Parlaghy Vilma válópöre*. *Berlinből* táviratozzák, hogy *Parlaghy Vilma*, a híres magyar festőnő válópert adott be férje, *Lwow orosz herceg* ellen, *Parlaghy Vilma* nemcsak a művészvilágban, hanem az előkelő körökben is nagy szerepet játszott. Most 88 éves és egy férje már ez előtt is volt.

— *Háromszoros öngyilkosság*. Budapesten, amint tudósítunk írja, egy anyagi bajokkal küzdő ember rémes módon akart megválni az életétől. Először összeszurkálta, azután felakasztotta magát, majd amikor lemetszették, bezárkózott a műhelyébe és azt felgyújtotta. *Weise Rezső* 43 éves asztalos az elkészeredett ember. Régóta anyagi zavarokkal küzd, az üzlete rosszul ment és most májusban a házbé-

rét sem tudta kifizetni. Ezért a házi ura ma ki akarta zárni Lógody-utca 76. számú lakásából. Amikor ezt ma reggel 6 órakor közölte vele Wagner házmester, annyira elkeseredett, hogy zsebkésével többször mellbe szurta magát. A mentőket hívták a segítségére, akik beködtették a sebeit és mivel sebei csak könnyebb természetűek voltak, Weiszt a lakásán hagyták. Az elkeseredett ember csak arra várt, hogy magára hagyják. Fél hét után kiment a ház félreeső helyére, ahol erős zsineggel felakasztotta magát. A házbeliak azonban észrevették és még idejében levágták. A halálra szánt embert ez végkép dübbe hozta. Szidni, átkozni kezdte életmentőit:

— Ne üldözzenek! Hagyanak meghalni! Nem akarok tovább élni! — kiabálta.

Végre mégis lecsendesedett. Fél nyolc óra tájban azonban újból elfogta a halálvágy. Pince műhelyéből kikergette két inasát és az ajtót magára zárta. A gyerekek segítségért kiabáltak, a mire nagy tömeg gyűlt egybe. Az emberek az ablakon keresztül elborzadva látták, hogy mit mivel a szerencsétlen ember. Nagy halom forgácsot halmozott össze. Azt magára szórta és felgyújtotta. A száraz forgács pillanat alatt lángba borult. Amikor betörték a műhely ajtaját, a boldogtalan ember rémesen összeégett. A mentők, a kiket másodszor hívtak ezúttal az életunthoz, haldokolva találták. Az egyik szeme teljesen kiégett. Bevitték a Rókus-kórházba.

— Borzalmas sírfelirás. A legborzalmasabb sírfelirat a világ összes temetői között kétség kívül az, melyet a minap állítottak föl a debreceni temetőben. Az erőszakos halállal elpusztult Mórincz-család sírköve ez, melyet az Emke állított föl s amelyre a család utolsó tagja tizenötezer forintot érő vagyonát örökbe hagyta. A sírköve felirátát is az örökösök állapította meg. E felirát a következőképen hangzik:

Itt nyugszanak
az Urban

idős Mórincz József,
meghalt 62 éves korában.

A fia lőtte agyon.

Mórincz Erzsike,
meghalt 17 éves korában öngyilkos halállal.

Az anyját lőtte agyon.

ifj. Mórincz József,

meghalt 27 éves korában a börtönben.

Az apját lőtte agyon.

Az örök irgalmasság kegyelmezzon szegény bűnös
lelküknek.

— Vidéki menetjegyirodák. A magyar kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a budapesti központi menetjegyiroda az alábbi városokban vidéki idegenforgalmi (fiókmenetjegy) irodákat szervezett, melyek működésüket f. évi május hó 1-én megkezdvén, a magy. kir. államvasutak összes állomásaira menetjegyek kiadására csak utazásra vonatkozó mindennemű felvilágosítás megadására jogosítottak fel. Ezen fiók irodák a következők: Arad (Deák Ferenc-utca 42.), Debrecen (Piac-utca), Eger (Fő-utca), Győr (Baross-utca 4.), Kaposvár (Fő-utca 16.), Kassa (Fő-utca 51.), Kecskemét (Nagykőrösi-u. 20.), Kolozsvár (Belmonostor-u.), Miskolc (Széchenyi-utca 91.), Nagy-Becskerek (Eötvös-utca), Nagyvárad (Teleky-utca), Orsova, Pécs (Irgalmas-utca 1.), Pöstyén (Füredigazgatóság), Pozsony (Vásártér 20.), Sopron (Széchenyi-tér 16.), Szatmár-Németi (Deák-utca 13.), Szeged (Klauzál-utca), Székesfehérvár (Szigetsor 1.), Szolnok (Kossuth-utca 8.), Szombathely (Széll Kálmán-utca), Ujvidék (Uri-utca 24.), Zágráb (Jellasics-tér 13.), Zombor (Bajai-utca 19.). Ezekon kívül még a Brassóban, Plumbán és Temesvárott már korábban felállított városi menetjegyirodák működnek.

— A dijnok és a szakácsnő regénye. Fővárosi tudósítónk írja: Barco Károly dévai születésű budapesti 29 éves dijnoknak volt egy kedvese: Sántha Hermina 26 éves dévai születésű szakácsnő. Barco 6 év óta ismeri a leányt és a legjobb viszonyban volt vele. Hogy-hogyan az idillikus viszonyoknak hat év után egy-

szörre vége szakadt. A leány, aki azt hitte, hogy a dijnok feleségül fogja venni, kétségbeesett e miatt és nagy düh fogta el, amikor ismételt közeledését mindig visszautasította. A dijnok megunt a dolgot és levelet írt a leánynak, amelyben azzal fenyegeti, hogy a rendőrséggel fogja kitoloncoltatni a leányt, ha nem hagyja békében. Két hét óta a dijnok nem hallott róla semmit sem. Az este azonban beállított dob-utca 90. szám alatt levő lakására egy fiatal gyerek, aki levelet hozott neki. A levelet „egy ismeretlen“ írta és figyelmeztette, hogy óvakodjék a leánytól, mert az vitriol-merényletet akar elkövetni és tervét este 9 órakor akarja keresztülvinni. Barco azonnal elfutott a VII. kerületi kapitányságra, ahol elmondta a dolgot, mire egy detektívot adtak melléje, aki a kapu alá állt és leste a leányt. Ez csakugyan jött a jelzett időben. A detektív igazolásra szólította fel, mire a leány megijedt és bevallott mindent. Elmondta, hogy csuffá akarta tenni a hülent az e célra magával hozott vitriollal. At is adta a vitriolos üveget a detektívnek — éppen egy félliter volt. A leány ellen megindították az eljárást, de szabadon hagyták, mert megígérte, hogy lemond szándékáról.

— Herkulesfürdőből. Mint Herkulesfürdőből (Mehádia) írják nekünk, Klein Eberhard dr. a szívbetegségek, valamint az elhízásban szenvedők számára ott meghonosított és sikerrel alkalmazott új, ugynevezett nauheimi gyógymodot a jövő évad alatt folytatni fogja.

— Verekedő ügyvédek. Bukarestből írják: Tegnap a krajovai felebbezési bíróság előtt egy örökségi pert tárgyaltak, melynél Mitescu képviselő és Tanoviceanu egyetemi tanár, a romániai akadémia tagja ügyvédeként állottak egymással szemben. Mikor a bíróság visszavonult tanácskozás végett, a két ügyvéd előbb a legdurvább szóbeli sértésekkel halmozta el egymást, míg végre Mitescu az aktatáskájával az ellenfelének az arcába ütött, Tanoviceanu visszaütött és csakhamar olyan tülekedés támadt a két tudós férfi között, hogy a teremszolgáknak kellett őket szétválasztani.

— Arverés a vasuton. A kézbesíthetetlen küldemények, u. m. bor, ruhanemű, vasodény, üres ketrec stb. nyilvános elárverezése az államvasutak Arad állomásán lévő kiadási raktárban május hó 19-én délelőtt 9 órakor tartatik meg.

— Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítás arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej azonnal eltüntet szepőt, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiatalosodást kölcsönöz, kár tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárán Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és tarsai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárán, Tábor Gyula gyógyszerárán Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa féle ugorkatejet kérni.

— Nap- és esernyő raktár Aradon. Az igen nagy kelendőséggel bíró árucikkek sorában ki való szerepe jut a nap- és esernyőknek. Ezen cikk szintén a divat változásainak lévén alávetve, megköveteli a kereskedőtől, hogy raktárát lehetőleg változatosan és minden csekélységre kiterjedő figyelemmel szervezze. Porter Vilmos Nagy Áruháza a Szabadság-téren, az eddigi arányokat jóval fölülmuló figyelmet óhajt szentelni ezentul a nap- és esernyő cikkeknek. Ennek megfelelően máris igen gazdag raktárt találunk ezen cikkekben Porter Áruházában s most, midőn különösen napernyők iránt nagy kereslet jelentkezik, szívesen tereljük a közönség figyelmét a Porter-cég eme legújabb, igen életrevaló akciójára.

— Dentolin fog-crème a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— T. üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265. sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a „Sétatéri“ vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeveréket. Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bamulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

—x— Orvendetes dolog, hogy a közönség felvilágosodottsága mellett csak jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva, mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb módszer szerint, modern berendezésű gyáramban készült kitűnő pármal ibolya szappanomat, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bír, a bőrt finomítja és üdíti. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arc-bőrűek is nagy sikerrel használják. Minden külföldi szappant háttérbe szorít. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készítője: Szabó Béla gyógyszerész, pipere-szappangyáros Miskolcon. Raktár Vojtek és Weisz drogueria és parfüm-nemű nagykereskedésében Aradon.

A város közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 13.

A Duna-ünnepély megritkította a padso-rokban a városatyák számát s így egy hónap-pal előbb kaptuk meg a kánikulai közgyűlések elsőjét, mint egyébkor. Távol volt maga a főispán is s így a polgármester vezette a közgyűlést.

(Napirend előtt.)

A közgyűlés megnyitása után napirend előtt két bejelentést tett az elnöklő polgármester: hogy a főispán a fővárosban lévén, a közgyűlésen részt nem vehet s így elmarad az ülnökválasztás is. Majd elparentálta a törvényhatóság egy elhunyt tagját: Münz Ferencet, akinek családjához a közgyűlés részvétirátot küld.

Az első bejelentéshez Mülek Lajos dr. szolt hozzá, megjegyzés tárgyává téve a főispán elutasítását, melynek következtében az ülnökválasztás elmaradt. Avval kezdte felszólalását, hogy a törvényt meg kell tartania mindenkinek, annak is, aki nem ismeri, meg kell tehát tartania a főispánnak is. Hogy a jövőben az ilyen anomáliákat elkerüljék, a polgármesternek intézkednie kell, hogy a főispán távol létében annak elnöki jogai teljesen átruháztsanak a polgármesterre. (Helyeslés.)

Institoris Kálmán polgármester tudomásul veszi az interpellációt s a mai eset védelmére azt hozza föl, hogy a főispán hirtelen elutazása akadályozta meg a felhatalmazásnak a miniszteriumtól való kieszközlését.

(Az aradi orvos-nő.)

Aradváros közgyűlésén még nem történt hasonló oklevél kihirdetés, mint minő most sorra került. Kurtucz Valéria dr., az aradi orvos-kisasszony folyamodott oklevelének kihirdetése iránt. A közgyűlés kérelmét teljesítette.

(A drezdai kiállítás.)

A belügyminiszter felhívására a város képviselteti magát a drezdai kiállításra. A tanács javasolta, hogy a polgármestert, főkapitányt és gazdasági tanácsnokot küldje ki a közgyűlés.

Steiner Jakab: Oh, persze!

Steinhardt Mór dr.: Örömmel járul a javaslatához. Tekintettel a német városok előrehaladt pénzügyi helyzetére, indítványozza, küldjék ki tanuimányozásra az adóügyi tanácsnokot is.

Mülek Lajos dr. elégségesnek találja, ha egyedül a gazdasági tanácsnok megy el.

Sarlot Domokos főkapitány: Nem óhajt elmenni, csupán kényszerűségből utazik. Mint beteg ember inkább üdülést keres, hogy gyögyultan jöhessen vissza.

Institoris Kálmán polgármester: A tanács javaslatát elfogadásra ajánlja. Németországban sok tapasztalatot szerezhettek. Akkor is, mikor a vízvezetékét csinálták, kinn jártak Londonban.

Felkiáltások: Jobb arról nem beszélni! — Végül a közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát.

(Kisebbség)

Elhatározták, Bing Béla kérvényére, hogy a borfogyasztási adó előírása ügyében felírják a képviselőházhoz és a pénzügyminiszterhez.

Az utburkolási ügyeket nagy részben úgy fogadta el a közgyűlés, amint a közlekedésügyi bizottság javaslatba hozta, azzal a módosításokkal, hogy a körutnak csak a tanítóképző intézet főbejáratáig terjedő részét aszfaltozzák, s a fennmaradt összegből a Tabajdy-, Eötvös- és Simonyi-utcáknak a Nagykörutig terjedő folytatását burkolják.

Műlek Lajos dr. múlt évi indítványára szabályrendelet készült a tisztviselők szabadságolásáról. Ezt elfogadták.

Az **Osszetartás** szabadkőmives páholynak átengedendő telek ügyében megejtették a névszerinti szavazást. A törvényhatóság tagjai közül **Avarfy Géza**, **Blaskovits Antal** és **Heim Domokos** szavaztak az átengedés ellen. A közgyűlés nagy többsége átengedte a területet.

A tanács javaslatára elhatározta a közgyűlés, hogy a villamvilágítási szerződés 31. szakaszának alapján a szerződő felek közötti jogviszonyoknak bíról megállapítása végett megindítja a keresetet.

A közgyűlésen **Institőrés** Kálmán polgármester előklése alatt jelen voltak: **Varjassy Lajos** polgármester helyettes, **Sarlot Domokos** főkapitány, **Kádas Kálmán** főjegyző, **Reicher Károly** főügyész, **Lócs Rezső** tanácsos, **Vannay Gyula** jegyző.

A törvényhatósági bizottság tagjai közül: **Varjassy Arpád**, **Robitsek Agost**, **Boros Vida**, **Szalay Antal**, **Fetter Géza**, **Dániel Kálmán**, **Szathmáry János**, **Csikó Károly**, **Révész Adolf**, **Fényes Kálmán**, **Steiner Jakab**, **Bund Henrik**, **Stauber József**, **Pozsgay Lajos**, **Virág Lajos**, **Avarffy Ferenc**, **dr. Issekutz László**, **Nesnera Aladár**, **Maresch Gyula**, **Schusztler Illés dr.**, **Hegedüs László**, **Urbányi Béla**, **Millig József**, **Walder Gyula**, **Szalay Antal**, **Péterfy Antal**, **Vizer Lajos**, **Korbuly József**, **Domágy József**, **Deutsch Bernát**, **Kronstein Vilmos dr.**, **Gaál Ferenc**, **Bing Vilmos**, **Neuman Daniel**, **Neuman Adolf**, **Rozsnyay József**, **Ring Géza**, **Ring Lajos**, **Nesnera Aladár**, **Mandl Vilmos dr.**, **Pekár Károly**, **Tenner József**, **Glück Károly**, **Vas Mátyás**, **Frint Lajos**, **Mayer Miksa**, **Marek Samu**, **Reicher Ferenc**, **Sófalvi György**, **Rosenberg Miksa dr.**, **Avarfy Géza**, **Műlek Lajos dr.**, **Goldschmidt Sándor**, **Tedeschi Viktor**, **dr. Priegl István**, **Weisz Sándor**, **Wadovszky Gusztáv**, **Tolnai János**, **Müller Gyula**, **Tabakovics Emil**, **dr. Pozsgay Lajos**, **dr. Tisch Mór**, **Bozsik György**, **Solymos József**, **Berán Antal**, **Blaskovics Antal**, **Barca István**, **Domonkos Lajos**, **Dobiaszy József**, **Don Constantin**, **Edelmüller József**, **Fritz József**, **Glück Károly**, **dr. Grossmann Jakab**, **Gebhart István**, **Heim Bertalan**, **Kiss Ferenc**, **Lusztig Armin**, **Magyar Ferenc**, **Mittner József**, **Udray Antal**, **Spitzer Ignác**, **Tabakovics Emil**, **Wallfisch Armin**, **Weisz Dániel**, **Zikó János**, **dr. Kabdebó János**, **Angel István**, **Zachariás Géza**.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Lázító oláh pap.** **Dévaról** írják: Nemzetiség elleni izgatás vétségéért vont a felelősségre a dévai kir. törvényszék ma, 13-án **Stupiniam** János gör. kat. lelkészt. Hunyadvármege közügyhatósági bizottsága december havi ülésében felháborodással tárgyalta a nevezett lelkész magyarellenes magatartásáról és eljárásáról vett hivatalos jelentést s az ügy mibenállásának megvizsgálásával a maga részéről a kir. tanfelügyelőt bizta meg. Az esetről azonban a kolozsvári kir. főügyészség is értesülvén, megindult a fenytő vizsgálat, melynek alapján a dévai kir. ügyészség vádat emelt nemzetiség elleni izgatás vétsége miatt.

A vádlott tagadásával szemben ugyanis a vizsgálat során beigazolást nyert, hogy a kisbarcsai népiskolában izgatott a magyarság ellen.

Mikor a lugosi gör. kat. püspökség megbízásából a kisbarcsai állami népiskolába mint a vallásához tartozó gyermekek hitoktatója belépett s a tanulókat az előírt módon felállva: „Adjon Isten jó reggelt”-tel üdvözölték, rájuk támadt és megtiltotta nekik, hogy magyarul köszöntsenek bárkit is, mert ők oláhok, tehát oláhhul beszéljenek úgy az iskolában, mint azon kívül. A gyermekek nevét kérdezve, azonnal

kijelentette többek között, hogy **Tollas János** keresztnéve **Juon**, a **Tollas Alberté Adám** stb. s ezután őket így fogják nevezni. Megparancsolta továbbá a gyermekeknek, hogy ne engedjék magukat elmagyarosítani a magyarok által, majd gondoskodik ő arról, hogy **Kis-Barcsán** oláh iskolába járassanak, ő majd épített iskolát, addig is járjanak a **szent-andrási iskolába**. Midőn a gyermekek egy ízben a **Stupiniamra** az utcán várakozó **Román Péter** nevű kocsist magyarul üdvözölték, **kezet emelt rájuk** és megveréssel fenyegette őket, ha magyarul mernek az utcán is beszélni. Ez röviden a tényállás, melyet **Bodosi Lajos** állami tanítón kívül 14 iskolás gyermek egybehangozóan igazol. Ítéletet ma még nem hoztak.

REGÉNY-CSARNOK.

Klára grófnő.

— Francia regény. —

Fordította: **Ritt Gyula.**

[21]

(Folytatás.)

TIZENHARMADIK FEJEZET.

Renée és Claire a fölvilágosítás és magyarázat egy szava nélkül, mely izgatottságba érkeztek lakásukra. Hallgatva mentek föl a lépcsőkön és tértek a szalonba. A szolgál levette köpenyüket, fölcsavarta a villanyt, megigazította a tüzet a kandallóba és ura parancsára várt.

Renée egy kézmozdulattal jelezte, hogy nincs reá szüksége. A szolgál gyorsan és zajtalanul távozott.

Claire a kandalló mellett állott s mereven nézett a csillogó parázsba. Renée néhányszor föl és alá járt a kandalló előtt, majd megállt a terem közepén lévő kerek asztalka mellett, gyöngén reá támaszkodott és megszólalt:

— Ohajtsz fölvilágosítani arról, ami közötted és Montrabelle gróf között történt?

Claire fölemelte a fejét.

— Nem elégszel meg azzal, hogy nekem egy társaságban védelmedet kell kérnem egy ur zaklatása miatt?

— Oh teljesen, én ismerem kötelességemet! Azt hiszem, azzal te is tisztában vagy?

— Tudom, párbaj . . . szölt Claire, nyugalmat erőltetve önmagára.

— Nagyon helyesen . . . párbaj . . . s valószínűleg ulyos feltételek mellett, mert a sértés nyilvános helyen történt.

Claire összerázkódott, leült egy zsőlyére s lábait a kandalló rácszatárára fektette. Renée egy pillanatig megfigyelte feleségét, aztán tovább beszélt, halk, remegő hangon.

— Ezt a körülményt úgy tetszik, . . . nagyon könnyen veszed . . .

— Tanácsodat követtem, szölt Claire, anélkül, hogy föltekintett volna, — nevünk megvédése érdekében, a többi a te dolgod.

— Arra mindenkor készen találsz . . . de hogyha elesen?

Claire megremegett és feje lehanyatlott.

— Ez esetben — folytatta Renée, — intézkednem kell.

Holnap reggel is lesz idő arra. S ha úgy történne, a hogy mondtad, akkor fogok valahol egy oly helyet találni, hol tovább folytathatom . . . életemet.

— Claire?! — szölt fájdalomtelt, remegő hangon Renée. Erősen az asztalka kellett fogodnia, hogy le ne roskadjon. Az elmúlt órák erős izgalmai rendezetlen pénzügyi viszonyai, nejjének hideg, csaknem kétségbeesítő nyugalma, melylyel a halálba látszik őt kergetni, megtörték dacos szívének megkeményedett kergét és szenvedélyének sokáig visszatartott lángja, hirtelen erővel előtört.

Claire összeresztent, nevének fájdalmas kiáltások. Egy hirtelen pillantást vetett férjére, ki minden erejét összeszedte, hogy fönn tudja magát tartani. Claire szívét mély szánalom töltötte el. Fölkelt és férjéhez lépve, kezét vállára tette.

— Renée, — kezdte megindultan, — helyesen cselekedtem-e? Vagy most is csalódtam volna benned?

— Nem értelek Claire.

— Te sose értettél meg engem, — szölt Claire keserű hangon. — Hanem ezen az éjjelen, tán az utolsó órában, melyben még élve látjuk egymást . . . talán, minden világos lesz

közöttünk Renée! A gróf egy székre rogyott és kezeibe temette arcát. Alig lélegzett.

Claire ajkán egy alig észlelhető gunyos mosoly suhant végig.

— Félted magad, Renée?

A gróf, mintha ostorcsapás érte volna, hirtelen felugrott. Aztán halkán fölnevetett.

— Félni? . . . félni? . . . — kiáltott föl

— . . . oh mily rosszul ismeresz te engem . . . És mégis . . . én félek, . . . nem ellenfelem pisztolyától, nem a haláltól vagy a megsebesüléstől, hanem az élettől, a további nyomorult élettől. Örömmel lépek ellenfelem pisztolya elé azon reményben, hogy szenvedéssel, csalódással, bizalmatlansággal és hazugsággal telt életemnek véget fog vetni, mert ellenesetben önmagamnak kellene a gyilkos fegyvert fejembe szorítani! Es neked Claire szívből köszönöm, hogy Montrabelle gróf pisztolya elé vezetted, köszönöm neked, hogy a halálba küldesz, mely megvált szenvedéseimtől.

— Én nem küldelek a halálba, — válaszolt Claire remegő hangon, — csak az utolsó eszközhöz nyultam, a mely megváltoztathatja eddigi életünket és megmenthet bennünket a morális haláltól. Adja Isten, hogy javunkra váljon. Legyünk tisztában egymással, — folytatta aztán, — együjteltünk utolsó órájában. Akár ellenfeled golyója fog találni, akár sértetlenül fogsz visszakérülni . . . a szakítás órája elérkezett. Nekünk nem szabad, nekünk nem lehet, . . . mi nem akarunk tovább együtt élni.

— Claire!

— Nem szabad, Renée, nem élhetünk tovább anélkül, hogy egymás becsülését el ne vesztjük . . . Alig egy éve szenvedélyesen beszéltél nekem a szerelemről. Hittem minden szavadat, mert szerettelek. Szüleim titkos terveiről mitsem tudtam, de ha tudtam volna is, nem kellett volna ép reád várnom, hogy alenconi grófnő lehessenek. — Fivéred, Richárd is megkérte kezemet, de én elutasítottam, őt, mert nem akartam szívemet, szerelmemet . . . rangért és fényes névért eladni. Téged szerettelek és ezért hívém neked! Szerettelek akkor is, midőn megsértettél női méltóságomban, vissza akartam nyerni szívedet, szerelmedet; Richárdot kértem, azon az estén, a mikor bennünket a verandán találtál, hogy zaklatott kedélyállapotodra való tekintettel, hagyjon fel tulhajtott, de különben ártatlan udvarlásával, ő megígérte s szavát meg is tartotta, de te vak voltál, nem láttál és nem akartál hallani! Megaláztam magam, könyörgtem szerelmedért, mint egy eb oly hálás lettem volna egy szives szavadért, de te hallgattál . . . és ha szöltél, akkor gunyt, a bizalmatlanságot, a dacot, a megvetést olvastam ki szavaidból. A kétségbeesés erőt vett rajtam, oly dacos, büszke és önző lettem mint te!

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 13.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Lanyha irányzat mellett 20,000 métermázsa kerül forgalomba, 2½—5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb zabonamek bányadtak. Időjárás esős.

Zárás 12 órakor:

Buza májusra	7.59 — 7.60
Buza októberre	7.40 — 7.41
Rozs októberre	6.49 — 6.50
Zab májusra	5.88 — 5.90
Zab októberre	5.52 — 5.54
Tengeri májusra	6.41 — 6.42
Tengeri júliusra	6.42 — 6.43
Repce augusztusra	12.50 — 12.55

Zárás 5 órakor:

Buza májusra	7.60 — 7.61
Buza októberre	7.41 — 7.42
Rozs októberre	6.50 — 6.51
Zab májusra	5.87 — 5.88
Zab októberre	5.53 — 5.54
Tengeri májusra	6.44 — 6.45
Tengeri júliusra	6.46 — 6.47
Repce augusztusra	—

Zárás 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	671.60
Magyar hitelrészvény	729.25
Leszámitolóbank részvény	454.—
Rima-Murányi vasúti részvény	479.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	683.50
Közuti vasút	606.50
Városi villamos vasút részvény	306.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 13. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban 120—2 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 128—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 128—9 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 128—9 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban 127—8 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 126—7 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 124—6 fillérig.

Szérieltásdám. Május 10. napján volt készlet 45,831 darab, május 11. napján főlhajtott 886 darab, május 11. napján elszállított 580 darab, május 12. napján maradt készlet 46,147 darab. Uzlet: Bogyadt.

NAPIREND.

Május 14. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Bonifác — Protestáns naptár: Bonifác. — Görög-keleti naptár (május 1.): Jeremiás. — A nap két 4 óra 9 perckor, nyugszik 7 óra 11 perckor.

Kölesy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-museum helyisége mellett díszterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerinti a mai napra a következő időjárás várható: Változékony, hűvös, sok helyütt csapadék.

KATONAHANGVERSENY.

Ma csütörtökön, f. évi május 14-én

KASS BÉLA KERTHELYISÉGÉBEN

a 33. gyalogezred zenekara karmesterük vezénylete alatt

HANGVERSENYT

rendez válogatott műsorról.

melyre a nagyérdemű közönség tisztelettel meghívatik.

Kitűnő ételek és italokról a legjobban gondoskodva van.

Kass Béla.

1154

vendéglős.

Kezdeté 1 $\frac{1}{2}$ órakor. — Belépti-díj 40 fillér.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra

rostált darabos

111

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmentve, házhoz szállítva,

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközése és hazaszállítása végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

Deutsch Testvérek

divatáruháza Aradon.

A tiszteletendő minorita atyák új bérházába való átköltözkedésünk folytán tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy a szabadságtéri nagy divatáruházunkban raktáron levő összes cikkeinket, n. m.: női és férfi divatkelmek, selymek, mosószövetek, ruhadiszek, függönyök, ágyszerítők, vásznak és fehérneműek, továbbá nagy futó és ágylő szőnyegek, női konfekció, valamint minden e szakmába vágó cikkek mélyen leszállított áron eladjuk.

A leszállított áron való eladás e hó 11-én, azaz hétfőn megkezdődött. 1154

Teljes tisztelettel

Deutsch Testvérek

divatáruháza Aradon.

ALAPITTATOTT 1892.

Hidegviz-intézet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy hidegviz-intézetemet Zrinyi-utca 5-ik sz. házból

Deák Ferenc-utca 2. Sebesy-féle házba

május hó elsejétől áthelyeztem.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy kényelmesen berendezett fürdőm vízvezetékkel reggeli 5 órától esti 8 óráig a nagyérdemű közönség rendelkezésére áll.

A hidegvizmód minden neme (Kneip-féle is) az orvosi rendelet szigorú betartásával nálam eszközölhető. Külön berendezett kitűnő hatású orosz gőzfürdő. Ezenkívül meleg kádfürdőkkel is rendelkezem.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérve,

Maradtam kiváló tisztelettel:

Posch Károly.**PÖSTYÉN:**

Kénes iszapfürdők. Budapesttől 4 óra.

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok-ra

orvosilag első helyen ajánlva.

Fészek prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Iszap fölérakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferenc-utca 11-12.

Tanító urak figyelmébe.

Kitűnő

vizsgai jutalom könyv.

Vaday József. Tanulók vezérkönyve kötve 1 kor. diszkötésben 1 kor. 80 fill.

Országszerte használatban levő

vizsgalapok

helyes vonalozással.

„Haladás” vizsgalap bekötési tábla, melylyel mindenki önmaga kötheti be vizsgalapjait, piros vagy fekete színben, használati utasítással darabja 1 korona.

Kérjük a tanító urakat kiadásainkat, melyek számot tevők, az ország könyvpiacán iskolákba bevezetni.

Csik János 16 fali olvasótábla.

" " ABC.

" " II. oszt. olvasókönyv.

" " III. oszt. olvasókönyv.

" " IV. oszt. olvasókönyv. (Sajtó alatt.)

Kun-Fülöp Csatt. Gazdasági ism. iskolák olvasókönyv.

Záray Odön. Földrajz a IV. oszt. számára.

Csik János. Földrajz a III. oszt. számára.

Aradmegye térkép vázlata 6 fill.

Térképe (sajtó alatt.)

Lejtényi Sándor-féle térkép vázlatok. Az öt világrész (külön külön). Magyarország és osztrák magyar monarchia térkép vázlatai darabja 6 fillér.

Értesítő a népiskolák részére az új utasítás szerint (sajtó alatt.)

Dr. Hunyady. A helyesírás rendszere.

Megjelentek.**Ingusz I. és fia**

kiadásában Aradon.

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló butorokat potom áron eladni, megveszem én azokat, ugyszintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legeslegmagasabb árban.

Kivánatra házhoz is megyek.

R o t h A.

butorvétel és eladás.

Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben.) 405

KINTZLER ZOLTAN

Cronometer mérés és ékszerész

Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom

óra és ékszer

kapható. 321

Pontos és szolid kiszolgálás!

Huzás már f. évi május 22. 23.

T e s s é k

a következő szerencseszámok közül választani:

12692	4266	34649	8799	53967	18238	65119	91771	13234	4272
65124	53975	8794	91773	34641	65107	91760	4267	53959	65118

H i z e n

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Ara 1/8 K. 1.50; 1/4 K. 3.—; 1/2 K. 6.—; 1 K. 12.—

Megyei és városi telefon 100. szám. **Aradi Ipar- és Népbank** pénzváltó-üzlete

ARADON, „Fehér Kereszt” épület.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

A M O R

fém-tisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O. Ügyeljünk az „Amor” védjegyre.

1051

Hajhullás ellen

használjuk a Rozsnyay-féle „HAJ-SZESZ”-t. Kitünő hatása. Megszünteti a korpaképződést, erősíti a hajgyökereket és a fejbőrt. Meggátolja a haj kihullást. A hajnak selymes lágyaságot ad és annak színét nem változtatja meg. Egy üveg ára 1 korona 50 fillér.

Rozsnyay-féle Serail-crème.

Finom, ártalmatlan anyagokból gondosan előállított készítmény, mely bőrszépítő tulajdonságánál fogva minden más krémét felülmúl. Rendkívül alkalmas a napégetés ellen, a bőr pattanásainak, szeplőinek és pórszeneséinek eltüntetésére. Nappal is használható, mivel az arcon, nyakon és kézen eldörzsölve azonnal felszívódik. Ebben rejlik azon páratlan csodás hatása, hogy az arcznak fehérséget, üdéséget, bájts és meglepő finomságot kölcsönöz. **Használata:** Reggeli mosdás után egy kis babszemmagyságnnyit eldörzsölünk ujjainkkal az egész arcon és kézen. A serail-crémével bevont arcon a finom alkatrészekből készült **Serail-hőlgypor** remekül, alig észrevehetően tapad. Este az arcra Serail arczenőcsőt használjunk.

Kapható egyedül: 909

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban Aradon.

Cosmetika és vegyi készítmények gyára.

Arad szab. kir. város n. é. előkelő közönségének szives tudomására hozom, hogy a nyári hónapok tartamára

magán táncziskolát

nyitok, hol az összes kör- és társalgási tánczokat, különösen az annyira kedvelt **bécsi hatlépéses Waltzert** fogom saját bécsi rendszerem szerint tanítani. Kivánatra a lakáson is, ugyszintén zárt társaságoknak is nyujtok oktatást.

Értekezhetni naponta d. u. 3—5 óráig a Központi Szállodában.

Mély tisztelettel

Hanz József,

a Bécsben székelő osztr. táncztanító egyesületének tagja.

1153

Uzlet áthelyezés!

Albrecht Ágoston

ezelőtti CSEH KATALIN

kezt y ü - üzletét

1903. május 1-én

Salacz-utca 1-ső szám a.

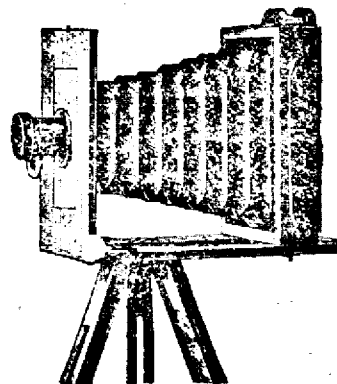
Lócs-féle házba

helyezte át.

1067

Amateur és fényképész

urakat tisztelettel értesitem, hogy a tavaszi idényre rendelt fényképző-gépek megérkeztek

Szintén megérkeztek friss Schleussner, Germania, Agfa, Kodak és N. P. G. cikkek, melyek árait ez idén **tetemesen leszállítottam.**

Mindenki pénzt takaríthat meg, ha a fénykép cikkekt nem postán hozatja, hanem nálam veszi és kapja ugyanazt ugyanazon árban, költségmentesen.

Minden egyes gépért vagy cikkekért teljes jótállást vállalok.

BLOCH H.

fénykép-cikkek raktára. 768

Egy 25—27 éves segéd,

ügyes elárusító, ki már nagyobb
czégeknel volt alkalmazva, ke-
restetik egy elsőrangú női di-
vatüzletbe Brassóban. Ki a ma-
gyar, német nyelven kívül a
románt bírja, előnyben része-
sül. A fényképpel ellátott aján-
latok Brassó jelige alatt a ki-
adóhivatalba küldendők. 1117

10626—1903.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak értesítése szerint, a m.
kir. honvéd hadapród iskolában
az 1903—1904. tanévben betöltendő
helyekre vonatkozó pályázati hir-
detmény közzétett.

Miről az érdekelteket azzal ér-
tesítjük, hogy a részletes felvételi
feltételek a városi katonai ügyosz-
tályban betekintheők.

Arad, 1903. évi május hó 2 án.

A városi tanács.

Doboza á 10,
16 és 30 fillér,
mindenütt kap-
ható.

Minden kísér-
let után állan-
dóan fogják
használni.

Feltaláló és egyedüli gyáros:

2884

Fritz Schulz jun. Actiengesellschaft, Eger és Leipzig.

A Gróf Csáky-féle
uradalomhoz tartozó

Alvácza fürdő

Arad és Hunyadmegye határán.

Teljesen újra berendezve és kényelmes vendégszobákkal ellátva.

Gyönyörű fekvésű, kies völgyben kitűnő jó levegővel.

Csusz, ischias, rheuma, köszvény, női betegségek, bőrbajok, el-
gyengülés stb. ellen, kiváló jó hatással, biztos eredménnyel.

Állandó fürdőorvos: Dr. Lendvay Márk.

Kitűnő magyar koszt!

Állandó zenekar!

Legolcsóbb árak!

Ünnepélyes megnyitás május 17-én.

Szépítsd arcodat

— ha nem akarsz pénzt hiába kidobni — a világhírű

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉMMEL

A bőr által rögtön felszívódik. Remek hatású, többször kitün-
tetett s a hölgyközönség által legjobbnak elismert készítmény.
Eltünteti rövid idő alatt szeplőt, májfoltot, bibircsot, bőrvörössé-
get és mindennemű arcztisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill.

Ibolya-hőlypor fehér, rózsaszín és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej nappali használatra 1 kor.

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratoriuma 126

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Ring Lajos, Bozanyai Mátys, Tábor Gyula (Gáj) és Voj-
tek Kálmán, gyógyszerész uraknál Krausz Elemér és Társai, Voj-
tek és Welcz orvulista uraknál.

Kerestetik egy ügyes berakóleány

és tanulóleányok géphez,

továbbá

tanulók

az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

könyvnyomdája és könyvkötészete részére.

A Béla-téren

a villamos ügető körhinta
melletti

„BIOSKOP“

javított és kitűnően átdolgozott

kinematograph

közkívánatra még

hétfő, május hó 18-ig látható

naponta új és változatos műsorral.

Leszállított helyárak: zártszék 60 fill., I. hely 40 fill., II-ik 20 fill.

A n. 6. közönség b. pártfogását kérve

1144

Narten György, tulajdonos.

1607—1903. t. sz.

Bérbeadási hirdetmény.

Vajdahunyud r. t. város tanácsa közhírré teszi, hogy a
város tulajdonát képező „Zöldfá“-hoz címzett városi vendéglő
1903. évi május hó 23-ik napján nyilvános árverésen az 1903.
évi június hó 1-ső napjától számítva 1906. évi december hó
31-ig terjedő 3 év és 7 óra haszonbérbe adatik.

A haszonbérleti feltételek a következők:

1. A bérlemény tárgya áll 3 vendég szoba, 1 étterem-,
1 nagyobb kávéházi terem-, mintegy 110—120 taggal bíró ol-
vasókör (casino) által bérben tartott helyiségből, konyha-,
kamara-, pincze-, istálló-, fedett kocsi-, szin-, stb.-ből.

2. Kikiáltási ár évi 2400 korona, a mely negyedévenként
előre fizetendő.

3. Egy negyed évi bérösszeg óvadéku letendő s ez az
utolsó negyedévi bérösszegbe leszen betudandó.

4. Az italmérési jogot bérlő részére bérbeadó köteles meg-
szerezni.

5. A bérlemény albérbe nem adható.

6. A bérletre írásbeli zárt ajánlatok, az ajánlott összeg
10%-ának megfelelő bánatpénzzel ellátva, Danila György pol-
gármesterhez 1903. évi május hó 23-ik napjáig benyújthatók,
s ugyancsak a bővebb feltételek a városi tanácsnál megtud-
hatók.

Kelt Vajdahunyadon, 1903. évi május hó 4-én.

A városi tanács.

Danila,
polgármester.

Barna Kálmán

festészeti műterme

Aradon, Szt.-Pál-utca 2. sz.

Lakás B. Határ-utca 4. sz.

Elfogad a mű- és díszfestészet terén előforduló bármely munkák elkészítését, nevezetesen:

templomok, termek, kastélyok, stb. belső díszítését.

Szent képeknek, valamint egész oltároknak előállítását, arczkép, táj- és genreképek művészi kivitelben való megfestését. 588

Vázlatok és költségvetésekkiváratra készítenek.

Permetezők

3 évi jótállással (ingyen javítás.)

E permetezők alkatrészei a rézoldattal semminemű érintkezésbe nem jönnek s így azokat sem megtámadni, sem eldugni vagy megrongálni nem képes. Ára 32 kor., 8 évi ingyen javítással.

Hőnig Frigyes

harangöntőnél

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Ugyanott

Borszivattyuk

s hozzávaló legjobb minőségű gummicsovok.

Tüzi-fecskendők

s hozzávaló legjobb minőségű belül gummozott kenderitömlők és kutak. Mindennemű javítások elfogadtatnak.

281-1903. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a nagyváradi uttól jobbra az 41/6 víz csatorna mellett fekvő s jelenleg Jellinek és Schléinger czég által bérelt 634 □ öl területnek 1903. évi augusztus 1-től számított 3 évre való bérbeadása iránt folyó év május hó 25-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: négyszögölenként 1 (egy) korona.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 100/0-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

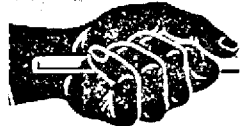
Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1903. évi május hó 11-én tartott üléséből.

Kiadta:
Dr. Angel, s. k
aljegyző.

Kérje

ingyen és bérmentve

illusztrált árjegyzékemet, mely több mint 500 ábrát tartalmaz

órák, arany-, ezüst-árúkról és zenemű-czikkekről.

KONRÁD JÁNOS

Óragyáros és kiviteli ház Brűx 276. sz.

(Csehország.)

2721

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Égészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

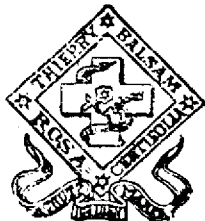

Az úvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvény védelme alatt áll.

Ez a balsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő- és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, előlítja a fájdalmas köhögést s meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idülték is. 2. Kiválóan használ a torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségében stb. 3. Minden lázt elapósan megszüntet. 4. Meglehető gyorsasággal meggyógyítja a gyomorgörget, kólikát és hascsikartást. 5. Gyöngéd székélest okoz és tisztítja a vért meg a vesekét, megszünteti a lép-kórt és a málabűt és megerősíti az étvágyat és az emésztést. 6. Kiválóan szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájhajadással és minden fog- és szájbetegségnél megszünteti a fejfogást és a száj meggyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszeri képez minden sebre, lázas kitételek, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, ruh, kosz és bőrkétségek ellen, megszünteti a fejfájást, zugást, székélest, kőszényt, felfájást stb. Vigyázzal kell mindig a zöld apácza-védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozzátjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban: bérmentve bármely postaiállomásra Ausztria-Magyarországon 12 kis, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Révesebb nem küldetnek. Kizárólag csak az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész Balsama és Centifolia-kenőcse.

Ez a gyógyszerében felülmulhatatlan két szer sohasem romlik meg, hanem ellenkezőleg, mentől öreggebbek, annál értékesebbekké és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segítyt és sikert, legalább az orvos megérkezéig; természetesen sohasem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, egynevezetű pótszerekhez nyulni, amelyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olcsó, megbízható, a mellett teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérvével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily cím alatt:

An Apotheker A. Thierry Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapestben Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél. 2712-11.

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCBORE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világba elterjedt készítmény nem zsiros kenőcs, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Par napi használat után megszüntet azeplőt májfoltot, bőrrakát (mitesser) és minden arcztisztítást. Massazsához használva eltünttet redőket, himlőhelyet stb.

Csak az azon készítmények valódiak, a melyek cimzeres védjegyemmel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszertárakban és droguerliában.

Apátalván: Tar Imre, Battonyán: Podor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferencz, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Székely Sándor, Cs.-Apácza: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Ifj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Győrökon: Mészáros Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlegl Pál, Kanagótán: Fejes Lajos, Kertúcon: Hackenberger László, Madgyasagrán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácsbányán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kocsma Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzócs Adám, Nagy-Zerindon: Vály Géza, O-Pocokán: Kokszi János, Pakotán: Posevitz Guesztá, Pityarson: Szabados József, Székúdváron: Fromm D. Traugott, Szimándon: Csiky Lukács, Soborsányon: Károlyi Kálmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajó Geza arak gyógyszertárakban.

Zálogczédulákat, tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR
órás és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

ARADON, Salacz Gyula-utca 2. Kalmár József

műszerész

ajánlja jó minőségű

kerékpárjait.

Raktáron tartok elsőrendű külső és belső gummit és minden a kerékpárhoz tartozó felszerelési tárgyakat. Olcsón és jótállás mellett végzek

kerékpár javításokat.

Villanyos csengő és telephon berendezéseket szakszerűen és jótállás mellett készítek. 806

Telephon szám 242.

Üzlet megnyitás

Weitzer János-utca 2.

(Templom-utca)

Minorita-palotában.

Női kézimunkák, hozzávaló anyagok. Előnyomda és műrajz-terem, monogram és himző-minták, gépkötészet.

Dus raktár

gyermekkalapok, harisnyák zseb-kendők és művirág koszorokban.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

Teljes tisztelettel

1039

Mesner Benő.

!!!Nők és férfiak!!!

Minden időben kapnak pénzért, ha vesznek Kádas-féle saját termésű

„Mokrai bort“ (Orczy-utca 7. szám alatt.)

Pecsenye bor:

Egy liter palaczkban 80 fillér
Otven liter hordóban 38 korona

Asztali ó-bor:

Egy liter palaczkban 70 fillér
Otven liter hordóban 33 korona

Asztali új-bor:

Egy liter palaczkban 60 fillér
Otven liter hordóban 28 korona

Minden palaczkért 20 fillér biztosíték kívántatik. 921

Legjobb szabásu ingblusok

Stern M. A.

Aradon, Andrassy-tér.

Alapított 1875.

APRÓ HIRDETESEK.

Kercsma helyiségem

lakással együtt azonnal bérebe-
adandó. Bővebbet Kohn Lajosnál,
M Radnán. 1148

Lakást keresek.

Négy nagy szobás lakást keresek
augusztusra a lőtérén, vagy annak
közelében. Ajánlatot „Nagy szo-
bák” címen a kiadóhivatalba kérek.

Tisztelettel értesitem

a n. é. üzletfeleimet, és az építő-
közönséget, hogy építészeti irodá-
mat Fábrián-utca 6. sz. alól Erzsé-
bet-körut 18. sz. alá helyeztem át.
Tisztelettel Gábor András. 1085

Lakást teljes ellátás-

sal kap előkelő családnál tanítónő,
postatisztné vagy más önálló hiva-
talnoknő. Csernovits Péter-utca 2.
1180

Gazdatisztnék

vagy magtárosnak ajánlkozik egy
jó bizonyítvánnyal bíró középkoru
egyen. — Bővebbet a kiadóhiva-
talban. 1118

Magyaráton,

a „Nagyuri hegyen” 7 katastr.
holdnál nagyobb szőlő terület, a
melyből 5 kat. hold megforgatva
és gyökeres amerikaival beültetve
van, jutányos árban eladó. Hol?
megmondja a kiadóhivatal. 918

Bérbevenni kerestetik

egy egész ház 4 vagy 5 szobás
lakással és 2 kamara, 1 istállóval,
1908. november 1-ére. Ajánlatokat
a lap kiadóhivatala megmondja. 1140

3 nap alatt meggyógyul

a húgycsőfolyás — ha több éves is — sza-
badalmazott tanálmányom által, mely több
évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bé-
csi kórházban s a párisi Hópital-Mydi-
ben vérérbetegségek osztályán általános
használatban van. Tehetetlenség és éjjeli
nagyműködés meggyógyítására is feltétlenül
biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nél-
kül otthon titokban használható. Haszná-
lati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az
összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 681

Budapest, VIII. József-körut 53.

KISS GYULA

épület és műbutor asztalos
Aradon, Csernovics Péter utca 16.

Elvállal minden az épület és
műbutor-asztalos szakmába vá-
gó munkákat, u. m.: épület-asz-
talos munkát, portálokat,
bolt- és irodai berendezéseket.
Konyha-, háló-, ebédlő- és
szalonbutor berendezést, a leg-
egyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig és legjutányosabb ár-
ban. 318

Vidéki megrendelések pontosan esz-
közöltetnek.

Rajzokkal díjmentesen szolgálok.

Váradi János

úr, Arad Hunyady ez előtt Fekete
kutya-utca (a Hunyady kávéház-
zal szemben.)

Elad, vesz és szakszerűen javít min-
denféle órákat, végez e szakmába
vágó műveleteket pontosan 2 évi
jótállás mellett.

Raktáron tartok mindennemű
arany- és ezüstt. 699

Brassay Testvérek

Aradon, Förray-utca.

A tavaszi évadra a legszebb
párisi és bécsi fűző-szővetek
megérkeztek, kérjük a t. hölgy-
közönséget becses megrendelé-
seikkel szerencsételtetni, ugyszintén
kész fűzők divatos alakban leg-
előcsőbb árakban kaphatók. 450

Muzslai Gyula

úr szabó

Uj-Aradon, Fő-ut 24. (Népbank-épület.)

Jutányos Áron készít legújabb di-
vatu és remek szabásu

uri öltönyöket

hazai és angol szövetekből. 445
Levelezőlap általi megkeresésre házhoz jövek

Városi és megyei telefon 115.

Tisztelettel felhívom mélyen tisztelt ve-
vőim és a n. é. közönség szives figyelmét,
hogy 855

színes bőr különlegességeim a
tavaszi idényre megérkeztek.

Rendeléseket a legsíkkesebb divat szetint
pontosan eszközölk.

Seelinger M. Andor

úr és női minta cipészete

Arad, Szabadság-tér.

Városi és megyei telefon 115.

70% a beteg embereknek

étvágyhiány, emésztési bántalmak, az anyagcsere szabálytalansága miatt gyomor-
bajban szenved, és mindenki tapasztalhatta,
hogy az a baj milyen nagy befolyással van az ál-
talános jó érzésre és az életkedvre; de azért a leg-
kevesebben tudják, hogy az ilyen bajoknak milyen
veszedelmes következményei lehetnek. És mily könnyű
ezen segíteni! A napi borhoz rohitsi „Templom-
forrás” vizet öntsünk vagy az idősebbek reggeli
előtt egy órával igyák a rohitsi „Styriaforrás” vi-
zet, amelyek kitűnő hatásúak.

Nagybani raktár Magyarország részére: Hoffmann József Buda-
pest, Balthory-utca 8. 2708

Somatose

oldható kúszóhártya
a hús idpanyadát tartalmazza (főzős fehérje és só) majdnem istelen kén-
nyen oldható per-
alakban

a lehető legjobb

erősítő szer

Gyenge, a táplálkozás-
ban visszamaradt
egyéneknél, — mélybe-
tegeknek, — idegbe-
tegeknek, — gyomorbe-
tegeknek, — gyermek-
gyásoknak, angol kor-
ban szenvedő gyerme-
keknek gyógyulók

Vas-Somatose

alakjában pedig különösen
Sápkorban
szővedőknek orvosi-
sajánlva.

Somatose nagy mértékben
emeli az étvágyat.
Kapható minden gyóg-
szertárban és drogeriában
Orsz. eredeti csomag-
ban valódi.

NEUMANN M.

össz. és kir. udvari szállító

fér-, nő- és gyermek-ruha telepe

ARADON,

Andrassy-tér, a Fehér Kereszttel szemben.

Dusan felszerelt raktár az elősmert legjobb minőségű készáruban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalan kivitelben készítettnek.

Szabott árak.

Alapított 1845.

Telefon szám 457.

Szabott árak.